

سیاست‌ها و برنامه‌های اشتغال‌زایی و توسعه کارآفرینی در سال ۱۳۹۸

(در راستای بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور)

جهت طرح در شورای عالی اشتغال

(مقدماتی)

معاونت توسعه و کارآفرینی

اردیبهشت ماه ۱۳۹۸

فهرست مطالب

- ۱- مقدمه
- ۲- تصویر کلی از بازار کار و تولید در سال ۱۳۹۷
- ۳- مدل مفهومی
- ۴- فروض کلیدی
- ۵- طرح‌ها و برنامه‌ها
 - ۱-۵- توسعه کسب و کارهای پراشتغال منطقه‌ای
 - ۱-۱-۵- مداخلات توسعه‌ای و نهادسازی رسته کسب و کارهای منتخب
 - ۲-۱-۵- حمایت از طرح‌های سرمایه‌گذاری پراشتغال در رسته‌های منتخب (پرداخت تسهیلات و یارانه سود)
 - ۲-۵- توسعه کسب و کارهای پراشتغال مناطق روستایی و عشایری
 - ۱-۲-۵- برنامه اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری
 - ۲-۲-۵- طرح تقویت آموزش فنی و حرفه‌ای مرتبط با برنامه اشتغال روستایی و عشایری
 - ۳-۵- برنامه‌های اصلاح نظام‌های آموزشی و مهارتی و توسعه کارآفرینی
 - ۱-۳-۵- مهارت آموزی دوگانه
 - ۲-۳-۵- کارآفرینی مهارت بنیان
 - ۳-۳-۵- شبکه ملی کارگاه‌های آموزشی سازمان فنی و حرفه‌ای
 - ۴-۳-۵- طرح ملی شتابدهی کسب و کارهای نوآورانه
 - ۵-۳-۵- اجرای طرح ملی باشگاه کارآفرینان نوجوان
 - ۴-۵- برنامه‌های فعال بازار کار
 - ۱-۴-۵- طرح کارورزی دانش‌آموختگان دانشگاهی
 - ۲-۴-۵- طرح مشوق‌های بیمه‌ای کارفرمایی
 - ۳-۴-۵- طرح یارانه دستمزد
 - ۴-۴-۵- طرح مهارت آموزی در محیط کار واقعی
 - ۵-۵- برنامه‌های اشتغال حمایتی و خرد
 - ۱-۵-۵- پیاده‌سازی الگوی توسعه مشاغل خانگی
 - ۲-۵-۵- طرح توسعه اشتغال خرد گروه‌های خودیار
 - ۳-۵-۵- طرح اشتغال عمومی
 - ۶-۵- برنامه‌های ساماندهی و تثبیت اشتغال موجود
 - ۱-۶-۵- راهبری حمایت از بنگاه‌های مشکل‌دار جهت حفظ اشتغال
 - ۲-۶-۵- طرح بیمه بیکاری مناطق سیل‌زده
 - ۷-۵- طرح‌های استفاده از فرصت‌های خارجی
 - ۱-۷-۵- جایگزینی نیروی آماده بکار ایرانی بجای نیروی کار خارجی
 - ۲-۷-۵- ساماندهی و اعزام نیروی کار به خارج از کشور
 - ۸-۵- نهادسازی و اطلاعات بازار کار
 - ۱-۸-۵- سامانه ملی اطلاعات شغلی ایرانیان
 - ۶- نظام پایش و ارزیابی
 - ۷- الزامات اجرای برنامه‌های اشتغال‌زا در سال ۱۳۹۸

۱- مقدمه

در سال ۱۳۹۸ مدیریت بازار کار و اشتغال در اقتصاد ایران از اهمیت به سزایی برخوردار است. چرا که از یک طرف، برای جلوگیری از تعمیق رکود اقتصادی، نیازمند اتخاذ مدیریت تقاضای کل و بهبود نسبی قدرت خرید خانوارها به تبع آن افزایش خرید کالاهای ایرانی و حفظ و ایجاد اشتغال ناشی از آن از جانب دولت می‌باشد. از طرف دیگر، برای مدیریت عرضه کل اقتصاد و کمک به افزایش تاب‌آوری اقتصاد و حفظ بنگاه‌های موجود و صیانت از اشتغال کشور و در نهایت ایجاد فرصت‌های شغلی جدید به خصوص برای جوانان، تقویت تولید، بهبود سرمایه انسانی و مهارت‌آموزی و بهره‌وری اهمیت دارد. لذا نگاه سیستمی و راهبردی برای مقابله با رکود اقتصاد و کاهش تبعات آن بر بازار کار و اشتغال و تحقق اهداف اشتغال‌زایی برنامه ششم توسعه و اهداف بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور ضروری است.

در این راستا، مدیریت واحد و هماهنگی برای اقتصاد ملی به خصوص در حوزه اشتغال و بازار کار را طلب می‌نماید که بخشی از آن در سال ۱۳۹۷ به خصوص با تشکیل شورای عالی هماهنگی اقتصادی با حضور سران سه قوه عملیاتی شده است که این امر هم‌سویی و همگرایی در اتخاذ سیاست‌ها و عوامل تأثیرگذار داخلی را نسبت به قبل، نمایان ساخته است. آنچه مهم است اتخاذ سیاست‌های خاص و اولویت‌دار اشتغال در این دوره از وضعیت اقتصادی کشور است بر همین اساس وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در راستای رسالت خویش، سیاست‌ها و برنامه‌های ایجاد اشتغال و کارآفرینی سال ۱۳۹۸ را جهت لحاظ شدن در آیین‌نامه اجرایی بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ و اجرای آن در سطح ملی و استانی تهیه و تدوین نموده است.

در این گزارش، ابتدا تصویری کلی از وضعیت اقتصادی سال ۹۷ با تمرکز بر بازار کار آورده شده است. سپس با توجه به پیش‌بینی‌ها و روندها، مدل مفهومی برای برون رفت از وضعیت موجود ارائه می‌شود و برای جبران بخشی از عقب ماندگی‌ها طرح‌ها و برنامه‌های مشخص در چارچوب مدل مفهومی یاد شده در سطح کلی و جزئی آورده شده و در نهایت، منابع مالی مورد نیاز و الزامات آن‌ها را ارائه شده است.

۲- تصویر کلی از بازار کار و تولید در سال ۱۳۹۷

روند کلی شاخص‌های کلان اقتصادی (تولید و سرمایه‌گذاری) در طی سال‌های اخیر (۱۳۹۰ تا نه ماهه اول سال ۱۳۹۷) نشان می‌دهد که رشد اقتصادی (بدون احتساب بخش نفت) نسبت به روند بلندمدت آن کاهش یافته است و از ۵ درصد در سال ۱۳۹۲ به منفی ۱٫۹ درصد در نه ماهه اول سال ۱۳۹۷ رسیده است. رشد تشکیل سرمایه ثابت کل در اقتصاد کشور در دوره مورد بررسی به جز سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۶ همواره منفی بوده است و سرمایه‌گذاری خصوصی با افت مواجه بوده است. به عبارت دیگر، روند دو شاخص تولید و سرمایه‌گذاری چندان مناسب گزارش نمی‌شود. در مقابل، با مروری بر آمار و اطلاعات بازار کار مشاهده می‌شود وضعیت به مراتب بهتر است به طوری که طی دوره ۷ ساله (۱۳۹۰-۱۳۹۷)، سالانه بیش از ۵۲۷ هزار نفر وارد بازار کار شده‌اند و برای بیش از ۴۷۲ هزار نفر فرصت شغلی جدید، ایجاد شده است. لذا به طور خالص حدود ۵۵ هزار نفر از افراد متقاضی کار (به دلیل فزونی عرضه جدید بر تقاضای جدید کار) شغلی کسب نکردند و به خیل بیکاران کشور اضافه شده‌اند.

افزون بر این، تکانه‌های ناشی از بی‌ثباتی و نوسانات ارزی و به تبع آن تغییرات قیمت برخی از کالاها و خدمات، اشتغال بخش‌های اقتصادی را تحت تاثیر قرار داده است که در این بین بخش صنعت با توجه به ماهیت آن و واردات کالاهای واسطه‌ای با افزایش نااطمینانی‌ها بیشتر متضرر می‌گردد. براساس آخرین آمارهای منتشرشده در سال ۱۳۹۷، نرخ مشارکت ۴۰٫۵ و نرخ بیکاری در کشور ۱۲ درصد بوده هرچند نرخ مشارکت در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ به میزان ۰٫۴ درصد افزایش و نرخ بیکاری در دوره مذکور ۰٫۱ درصد افزایش را نشان می‌دهد، اما ابعاد بیکاری عمیق‌تر از متوسط کشور است. به طوری که نرخ بیکاری جوانان (۲۹-۱۵ساله) به طور متوسط ۲۵٫۱ درصد در سال ۱۳۹۷ رسیده است. لیکن این تغییرات ناچیز می‌تواند در آینده منجر به شوک بزرگ در بازار کار کشور گردد. این بدان علت است که انباشت بالقوه جمعیت در سن کار تبدیل به جمعیت آماده برای کار (به صورت بالفعل) خواهد شد (همان‌طور که بخشی از علامت‌های آن در چند سال اخیر مشهود بوده است). افزون بر این، به نظر می‌رسد برنامه‌های متعارف و سنتی گذشته و اقدامات دهه‌های قبل با استراتژی کاهش بیکاری و مدیریت آن، تاکنون نتوانسته نگرانی جامعه را در خصوص بیکاری مرتفع سازد که این موضوع جای بحث و بررسی دارد. اما نکته بسیار مهم این که مهم‌ترین زمینه آسیب‌پذیری برنامه‌ها به خصوص در حوزه بخشی، عدم توجه به گروه‌های هدف می‌باشد.

افزایش نااطمینانی‌ها در فضای کسب و کار و هزینه فرصت بالای سرمایه‌گذاری در کنار نرخ فزاینده ورود جوانان به بازار کار به واسطه ساختار سنی جمعیتی، بازار کار را با عدم توازن بیشتر مواجه کرده است. در راستای تبیین موضوعات بیان شده، واحدهای صنعتی نیز در این چند سال اخیر به دلیل دشواری و تعاملات کمتر روابط اقتصادی بین المللی، کمتر توانسته‌اند تولیدات خود را با فناوری‌های روز تطبیق دهند و محصولات خود را روانه بازارهای خارجی کنند و به دلیل عدم تامین مواد اولیه، هزینه تولید نهایی‌شان افزایش یافته و از طرفی رکود تورمی سبب شده که بحران مالی واحدهای صنعتی را با مشکل مواجه سازد که نتیجه آن تعطیلی برخی بنگاه‌ها و تعدیل نیروی کار خواهد بود که این موضوع بر رفاه خانوارها اثر مستقیم دارد. هر نوع شوک برونزای بیرونی (تحریم) و برونزای داخلی (بلایای طبیعی) و همچنین شوک‌های تورمی باعث افزایش فاصله درآمدی خانوارها و تشدید فاصله طبقاتی در جامعه می‌شود و این فاصله چنان افزایش می‌یابد که از طریق تغییر در سهم شاغلین هر خانوار پایین درآمدی، جبران‌پذیر نمی‌باشد.

یکی از ضروریات مهم سیاست‌گذاری به خصوص در عرصه بخش واقعی اقتصاد، ملاحظات آینده‌نگری مبتنی بر واقعیات و در نظر گرفتن چشم‌انداز پیش‌رو است، بر این اساس، برای تبیین بهتر چشم‌انداز تولید و شاخص‌های بازار کار در سال ۱۳۹۸، به پیش-بینی متغیرها براساس ادامه روند گذشته تاکنون و با اعمال شوک‌های برونزا، پرداخته شده است. با فرض تغییر نسبی در نرخ مشارکت در سال ۱۳۹۸، انتظار می‌رود با ورود بخشی از افراد جدید به بازار کار در سال جاری، حداقل ۵۳۷ هزار فرصت شغلی جدید در بازار کار ایران ایجاد شود تا نرخ بیکاری در سطح سال ۱۳۹۷ (۱۲ درصد) ثابت باقی بماند. در صورت تحقق اهداف برنامه ششم توسعه برای سال ۱۳۹۸ و کاهش سالانه ۰٫۸ نرخ بیکاری (و رسیدن به نرخ ۱۰ درصد در سال ۱۳۹۸)، انتظار بر این است که فرصت‌های شغلی جدید در سال ۱۳۹۸ فراتر از یک میلیون نفر (۱۰۹۰) برسد که با ساز و کار سنتی و متعارف موجود امکان‌پذیر نخواهد بود. لذا نیازمند اصلاح و بازنگری رویه‌ها، فرآیندها و جهت‌گیری‌ها می‌باشد. از سویی با توجه به شوک‌های برونزای داخلی و

خارجی احتمال ریزش اشتغال در واحدهای اقتصادی بخش‌های مختلف به بیش از حد برسد. لذا مدیریت بازار کار برای دولت بسیار مهم و حیاتی است.

جدول (۱): پیش بینی شاخص های کلیدی بازار کار ایران در سال ۱۳۹۸

سال	جمعیت ده ساله و بیشتر	نرخ مشارکت	نرخ بیکاری	جمعیت فعال	جمعیت بیکار	جمعیت شاغل
۱۳۹۶	۶۶۱۰۶	۴۰,۱	۱۱,۹	۲۶۵۱۴	۳۱۶۵	هزار نفر
۱۳۹۷	۶۶۸۷۵	۴۰,۵	۱۲	۲۷۰۷۴	۳۲۶۱	هزار نفر
۱۳۹۸ (ادامه روند گذشته)	۶۷۶۵۳	۴۰,۹	۱۲	۲۷۶۷۰	۳۳۲۰	هزار نفر
تغییرات سالانه	۷۷۸	۰,۴	-	۵۹۶	۵۹,۴	۵۳۷
۱۳۹۸ (بر اساس هدف گذاری مطلوب)	۶۷۶۵۳	۴۰,۹	۱۰	۲۷۶۷۰	۲۷۶۷	۲۴۹۰۳
تغییرات سالانه	۷۷۸	۰,۴	۰,۸	۵۹۶	۴۹۴-	۱۰۹۰

ماخذ: مرکز آمار ایران، پیش‌بینی‌ها معاونت توسعه اشتغال و کارآفرینی

برای تحقق اهداف اشتغال زایی سال ۱۳۹۸، وضعیت و روند رشد تولید و سرمایه گذاری‌ها مهم می‌باشند. بر اساس بررسی‌های انجام شده توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، چشم‌انداز رشد اقتصادی سال ۹۸ با ادامه وضع موجود در سال ۹۸، در بهترین حالت رشد اقتصادی منفی ۱,۱ درصد خواهد بود. این در حالی است که در سناریوی بدبینانه اقتصاد ایران حداقل با منفی ۲,۷ درصدی سالجاری را به پایان خواهد رساند. همچنین مطالعه انجام شده توسط مرکز پژوهش‌های مجلس مؤید موضوع فوق می‌باشد. به طوری که پیش‌بینی‌های انجام شده توسط آن مرکز حاکی از آن است که رشد اقتصادی در سال ۹۸ با ادامه روند موجود در بهترین حالت به رشد منفی ۴,۵ درصد نزول خواهد کرد و در سناریو بدبینانه با رشد منفی ۵,۵ درصد روبرو خواهد شد. بر این اساس با توجه به مطالب پیش گفته، از یک سو پیش بینی رشد اقتصادی منفی و از سوی دیگر انتظار تحقق اهداف برنامه ششم توسعه در تحقق ایجاد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری، این واقعیت را بیان می‌کند که سال ۹۸ برای اقتصاد ایران و برای تولید و اشتغال سالی خاص و با شرایط دشوار می‌باشد بنابراین برای مقابله با مشکلات یاد شده، سیاست‌گذاری مناسب و برنامه‌ریزی صحیح به خصوص در حوزه بازار کار و اشتغال را بیش از پیش ضروری می‌سازد.

از این رو، سیاست‌های ایجاد اشتغال و توسعه کارآفرینی سال ۱۳۹۸ در قالب مدل مفهومی مشخص ذیل، ارائه می‌شود.

۳- مدل مفهومی

سیاست اشتغال یک فرایند هماهنگ و مرتبط است که همه مداخلات و ذی‌نفعان نقش آفرین را در تصمیم و اجرا برای رسیدن به اهداف اشتغالی به هم پیوند می‌دهد. بیش و پیش از هرچیز، سیاست‌گذاری اشتغال از تعهد صریح سیاسی و سیاستی برای رسیدن به سطح مناسبی از اشتغال، آغاز می‌شود. مهمترین نکته در فرایند سیاست‌گذاری اشتغال، قرار گرفتن امر اشتغال در

مرکز (و به‌عنوان هسته) همه سیاست‌های اقتصادی-اجتماعی و اتخاذ فرماندهی واحد و منسجم برای تحقق هدف واحد و مشترک است. واقعیت امروز ایران سبب شده است تا به تدریج توجه صاحب نظران مجدداً به سمت اشتغال و ضرورت توجه به آن به‌عنوان یک مساله محوری، بازگردد. چرا که ترکیب نیروی وارد شونده به بازار کار تغییر کرده؛ سهم بخش خدمات در اشتغال کشورها افزایش یافته؛ سهم جوانان و به‌ویژه زنان تحصیل کرده در بازار کار به میزان قابل توجهی بزرگ شده؛ مهاجرت روستا به شهر موجب ایجاد فقر شهری، کاهش نسبی فرصت‌های شغلی مولد، افزایش اشتغال ناقص، سهم فزاینده زنان شاغل در جمعیت مهاجرین، اشتغال زنان به فعالیت‌های با مزد کمتر از انتظار؛ و نظایر آن شده است. به این موارد باید یک نقطه مشترک نیز اضافه کرد و آن این است که رشد اقتصادی به‌عنوان مسیر سنتی سیاست‌گذاری اقتصادی، لزوماً منجر به ایجاد اشتغال و بهبود وضعیت فقرا نشده است. بدین ترتیب، بی دلیل نیست که اشتغال به‌تدریج به‌عنوان محور سیاست‌گذاری به معنای فراگیر آن تبدیل می‌شود؛ به گونه‌ای که حتی در نشست گروه ۲۰ در سال ۲۰۱۵، در تفاوتی چشم‌گیر با دوره‌های قبل، اشتغال به یکی از توصیه‌های سیاستی اصلی نشست تبدیل شد.

بر این اساس، در یک برش کلی، مولفه‌های اصلی در سیاست‌گذاری اشتغال کشور باید در بردارنده الف. طرف تقاضای بازار کار (شامل اقتصاد کلان و صنعت)، ب. طرف عرضه (شامل جمعیت، تخصص و مهارت) و نهادهای بازار کار (شامل قوانین و مقررات حوزه بازار کار) باشند تا قضاوت بهتری در مورد ابعاد سیاست‌گذاری اشتغال داشت. در رویکرد معطوف به تولید- اشتغال در میان سایر رویکردها، لحاظ کردن "سیاست توامان تولید-اشتغال" است که رشد فراگیر (همراه با کنار هم قرار گرفتن سیاست‌های کلان، میانی و خرد و اعمال آنها به‌صورت یک همسو، همزمان و به هم پیوسته) را به‌دنبال خود خواهد داشت. شاید بتوان مهمترین تفاوت رویکرد رشد فراگیر با سایر رویکردها را در آن دانست که بر اساس این رویکرد، سیاست‌های مبتنی بر رشد اقتصادی صرف به تنهایی نمی‌تواند اشتغال ایجاد کند. به همین دلیل سعی می‌کند در لایه‌های مختلف مکانیسم‌هایی را برای دستیابی به "رشد اشتغالزا" پیشنهاد دهد.

بدیهی است که در این رویکرد، کمترین نقش برای موضوع تسهیلات به‌خصوص تسهیلات بانکی و بیشترین نقش برای ظرفیت‌سازی و یا استفاده از ظرفیت‌های موجود اقتصاد برای پایدارسازی واحدهای اقتصادی و اشتغال برای اجرای طرح‌های اشتغال قائل است. ابتداءً باید دانست که چه برنامه‌ها و طرح‌هایی باید دنبال شود و روابط بین این برنامه‌ها و طرح‌ها در لایه‌های مختلف چیست و مربوط به کدام یک از گروه‌های هدف (جامعه) می‌باشد و چه انتظار و یا دستاوردی از اجرای این برنامه‌ها و طرح‌ها باید داشت.

مدل مفهومی برای رویکرد یاد شده مبتنی بر شناخت دقیق‌تر ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های مناطق مختلف کشور از بعد توسعه کسب و کار و اشتغال و وجود گلوگاه‌های شناخته شده و حتی ناشناخته در قالب تقویت زنجیره ارزش کسب و کارهای مختلف کشور و در مقابل، رفع و یا کاهش این گلوگاه‌ها از طریق مداخلات نهادی و توسعه‌ای (در قالب ایجاد و توسعه مراکز آموزشی، ظرفیت‌سازی، توسعه مراکز تسهیل‌کننده خصوصی و...) از یک طرف و انجام برخی مداخلات فعال بازار کار و هدفمند به‌صورت کوتاه مدت و میان مدت برای تحرک بخشی بازار کار و حمایت از واحدهای اقتصادی از سوی دیگر است. ضمن این که حمایت از اشتغال خرد و

حمایتی نیز که معطوف به گروه‌های هدف معین بوده و تجربه اقتصاد ایران در این حوزه بیش از موارد فوق است، نیز دنبال خواهد شد. بر این اساس، مدل مفهومی سیاست‌ها و برنامه اشتغال پیشنهادی در قالب ۷ محور مشخص ذیل ارایه شده است. ، اثرگذاری هر یک از آنها بر گروه‌های هدف و روند توسعه اشتغال (از بعد کوتاه مدت و میان مدت) بنا به تناسب زمانی قابل توجه خواهد بود، این موضوع در نمودار (۱) به خوبی بیان شده است.

(الف) تجارب سال‌های اخیر نشان داده است که علاوه بر سیاست‌های اقتصاد کلان، سیاست‌های مرتبط با توسعه و گسترش فعالیت‌های اقتصادی (رسته فعالیت‌های اقتصادی) از اهمیت ویژه‌ای در ایجاد اشتغال برخوردار می‌باشد. برای سیاست‌گذاری در بخش واقعی اقتصاد می‌بایست نه تنها جریان تحولات و دینامیک رشد کسب و کارها و رونق تولید در سه بخش کشاورزی، صنعت و خدمات را شناخت، بلکه شناخت جریان تحولات و دینامیک یاد شده در لایه‌های فرعی تر هر یک از این بخش‌ها (که از آن‌ها به زیربخش و رسته یاد می‌شود)، ضروری است. در این چارچوب، رسته فعالیت‌هایی مورد توجه قرار خواهند گرفت که علاوه بر ایجاد ارزش افزوده بالاتر، از ظرفیت مناسبی برای ایجاد اشتغال مولد نیز برخوردار باشند. بنابراین برقراری ساز و کارهای رشد تولید و اشتغال در لایه‌های مختلف رسته‌های اقتصادی زمینه مناسبی، برای اشتغال در سطح ملی، منطقه‌ای و مناطق روستایی و عشایری خواهد بود. به منظور ایجاد اشتغال مولد، ابزارهای مداخله از طریق نهادسازی، ظرفیت‌سازی و تسهیل‌گری به واسطه نهادهای توسعه‌ای ایفا می‌شود. به عبارت دیگر با اصلاح نظام تدبیر در حوزه کسب و کار و اشتغال، توسعه صنعتی عمودی در اتصال به بازار جهانی و اصلاح نظام آموزش تخصصی و مهارتی با هدف افزایش اشتغال پذیری می‌توان زمینه‌های ایجاد اشتغال را در بخش‌های مختلف اقتصادی فراهم نمود.

(ب) از منظر دیگر در راستای تقویت آموزش‌های مهارتی و توانمندسازی نیروی کار بیکار در تجربه کشورهای پیشرو در تحول سازوکار آموزش مهارتی، نشان دهنده گذار از آموزش قبل از اشتغال به آموزش متصل و سپس آموزش مبتنی بر نیاز می‌باشد که این رویکرد کمتر مورد توجه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی می‌باشد. آموزش مبتنی بر نیاز، متضمن اصلاح سازوکار مواجهه دولت از اجرای آموزش به نقش توسعه‌ای و تنظیمی در این حیطه است. آموزش مهارتی می‌باید متناسب با رسته‌های منتخب باشد تا به ارتقا و تقویت ظرفیت‌های اختصاصی برای این رسته‌ها منجر شود. لذا نهادهای آموزشی توانمند در آموزش مهارتی (به گونه‌ای که نیاز رسته‌های منتخب را به درستی برآورده نمایند) مورد حمایت و تشویق ویژه قرار می‌گیرند.

(ج) یکی از مصادیق‌های بارز در مدیریت بازار کار، ضعف نهادهای موجود بازار کار و همچنین نبود نظام اطلاعات بازار کار است که نه تنها رصد سیاست‌ها و برنامه‌ها را دچار مشکل می‌کند، بلکه جریان ورودی و خروجی اطلاعات بازار کار را از شفافیت خواهد کاست و منجر به ایجاد برخی انحراف‌ها و عدم توجه به گروه‌های ذی‌صلاح و یا گروه‌های هدف خواهد شد. بنابراین یکی از محورهای اصلی سیاست‌های اشتغال سال ۱۳۹۸، تقویت برنامه‌های نهادسازی و نظام اطلاعات بازار کار خواهد بود.

(د) بخش دیگری از برنامه‌های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی معطوف به برنامه‌های کوتاه مدت و مبتنی بر واقعیات کنونی اقتصاد است که در قالب سیاست‌های فعال بازار کار گنجانده می‌شود. به‌طور کلی مجموعه سیاست‌های فعال، همواره سعی در ایجاد تغییرات لازم در بازار کار و کیفیت عرضه نیروی کار داشته و بر سه عنصر اصلی استوار می‌باشند. این سه عنصر اصلی عبارتند از:

✓ ایجاد تحرک در عرضه نیروی کار از طریق آموزش و کارآموزی بیکاران، ایجاد شغل، پرداخت یارانه به دستمزدها و غیره؛

✓ توسعه اشتغال با ایجاد مهارت‌های جدید و با روش‌های مختلف مانند آموزش‌های مجدد؛

✓ کاهش بار تعهدات کارفرما به منظور افزایش رغبت برای جذب نیروی کار

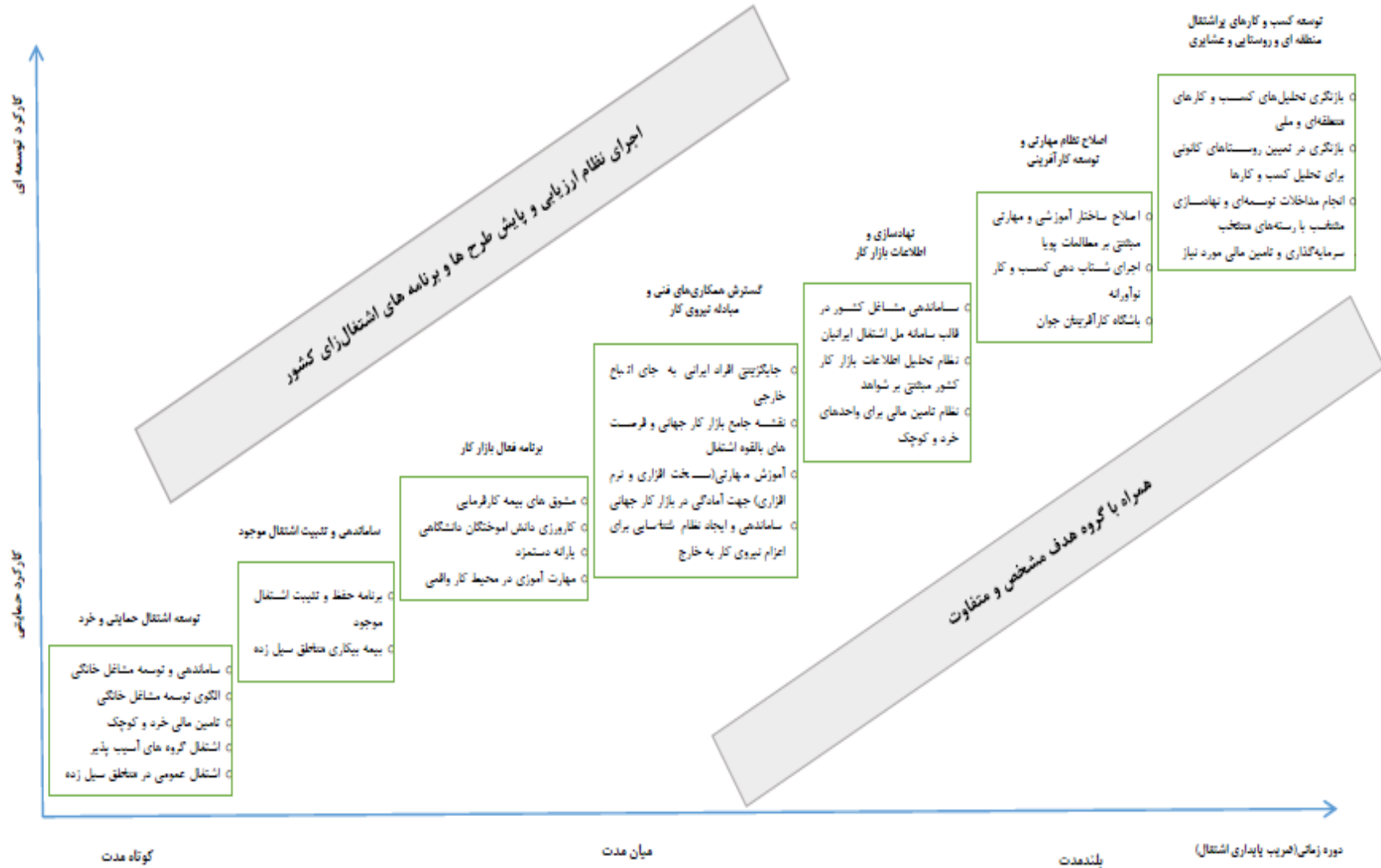
از این‌رو با توجه به روند فزاینده عرضه نیروی کار اقتصاد ایران، ضروری است از سیاست‌های مذکور برای کاهش عدم تعادل‌های موجود در بازار کار در کوتاه مدت و میان مدت استفاده نمود.

ه) در برخی از شرایط، دولت‌ها مجبورند که برای کاهش فشارهای اجتماعی و سیاسی و حتی اقتصادی، در کنار برنامه‌های حفظ و تثبیت اشتغال موجود، برنامه‌های اشتغال حمایتی و خرد را در بازار کار اجرا نمایند که از آن جمله می‌توان به برنامه‌های توسعه کسب و کارهای خانگی و اشتغال حمایتی بارویکرد گروه‌های خاص و اجرای برنامه اشتغال عمومی به خصوص در مناطق سیل زده اشاره نمود. لازم به ذکر است عدم تثبیت مشاغل در شرایط فعلی باعث می‌شود که بخشی از برنامه‌های اشتغال‌زایی خنثی شود. از این‌رو در دوران پیش‌رو تثبیت و حفظ اشتغال موجود مهمتر از افزایش و توسعه اشتغال است.

و) از دیگر اولویت‌های اقتصادی کشور برای بهبود وضعیت بازار کار ایران در سال ۱۳۹۸، استفاده از ظرفیت منطقه‌ای و بین‌المللی برای بهره‌مندی بازار کار ایران است که در قالب جذب دانش و نوآوری از کشورهای طرف تجاری، توسعه بازارهای صادراتی به خصوص در رشته‌های منتخب، خدمات فنی و مهندسی و اعزام نیروی کار به خارج نمایان می‌شود. به منظور مدیریت ورود و خروج نیروی کار و همچنین کاستن از میزان فشارهای وارده بر بازار کار اجرای طرح‌های استفاده از فرصت‌های خارجی از جمله افزایش فرصت‌های شغلی برای نیروی کار داخلی و جایگزینی آن‌ها به جای نیروی کار خارجی و ساماندهی و ایجاد نظام شناسایی برای اعزام نیروی کار به خارج و ... زمینه مناسبی برای ورود در این عرصه خواهد بود.

ز) در نهایت، به منظور ارتقای اثربخشی طرح‌های اشتغال‌زا، مشخص شدن میزان کارایی و نتایج طرح‌های اجرایی و همچنین ارتقاء صحت اجرا و اجتناب از بروز خطا و انحراف، اجرا و استمرار نظام ارزیابی و پایش طرح‌ها و برنامه‌های اشتغال‌زای کشور است که بررسی تبعات و اثربخشی آنها، می‌تواند در اصلاح و جهت‌گیری طرح‌ها و برنامه‌ها کمک بزرگی نماید.

نمودار شماره (۱): نمای کلی از برنامه‌ها و طرح‌های اشتغالزای دولت در سال ۱۳۹۸

جدول (۲): تصویری کلی از پیش بینی فرصت های شغلی جدید در طرح ها و برنامه های اشتغالزای دولت و منابع مالی مورد نیاز آن در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

ردیف	برنامه	عنوان طرح و اقدام	هدف	منابع بودجه عمومی مورد نیاز	تسهیلات مالی
۱	توسعه کسب و کارهای پر اشتغال منطقه‌ای	انجام مداخلات توسعه ای برای توسعه رسته‌های منتخب پراشتغال در بخش های مختلف اقتصادی و تامین منابع مالی مورد نیاز	<p>ظرفیت سازی نهادهای مرتبط با توسعه کسب و کار به تعداد ۱۸۶ نهاد در ۳۱ استان در رسته های منتخب</p> <p>- فراهم نمودن ایجاد ۴۵۰ هزار فرصت شغلی</p>	۴۲۵۰ - میلیارد ریال در قالب کمک های بلاعوض	۲۴۰ هزار میلیارد ریال تلفیق منابع بانکی به علاوه صندوق توسعه ملی
۲	توسعه کسب و کارهای پر اشتغال مناطق روستایی و عشایری	تقویت مداخلات توسعه برای مناطق روستایی و عشایری به ویژه برای ۲ هزار روستای کانونی	ایجاد ۱۴۱ هزار فرصت شغلی	۲۰۰۰ میلیارد ریال در قالب کمک های فنی و اعتباری و بلاعوض	---
		اعطای تسهیلات بانکی ارزان قیمت در قالب قانون حمایت از ایجاد و توسعه اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی		---	۱۲۳ هزار میلیارد ریال تلفیق منابع بانکی به علاوه صندوق توسعه ملی
۳	اصلاح نظام‌های آموزشی و مهارتی و توسعه کارآفرینی	تقویت آموزش فنی و حرفه‌ای مرتبط با برنامه اشتغال روستایی و عشایری	ارتقاء مهارت و آموزش فنی و حرفه‌ای به میزان حداقل ۳۰ هزار نفر واجد شرایط در حوزه روستایی و عشایری	۴۹۰ میلیارد ریال	----
		طرح ملی شتابدهی کسب و کارهای نوآورانه	شبکه سازی ۳۰ بنگاه در هر استان	۵۰ میلیارد ریال	
		اجرای طرح ملی باشگاه کارآفرینان نوجوان	۳۱۰۰ نفر دانش آموز	۶,۳ میلیارد ریال	
		مهارت آموزی دوگانه	۱۵ درصد برنامه آموزشی استان	۱۰۰ میلیارد ریال	----
		کارآفرینی مهارت بنیان	۲۴۰ کارگاه آموزشی	۱۰ میلیارد ریال	----
۴	برنامه های فعال بازار کار	شبکه ملی کارگاه‌های آموزشی سازمان فنی و حرفه ای	۴۰۰ کارگاه آموزشی	----	----
		طرح مشوق‌های بیمه‌ای کارفرمایی	جذب ۵۰ هزار نفر شغل جدید	۱۹۲۰ میلیارد ریال	----
		طرح کارورزی دانش آموختگان دانشگاهی	آموزش مهارتی ۵۰ هزار نفر	۱۰۵۰ میلیارد ریال	----
		طرح یارانه دستمزد	ایجاد ۴۶,۵ هزار نفر شغل جدید	۳۲۵۳ میلیارد ریال	----

ردیف	برنامه	عنوان طرح و اقدام	هدف	منابع بودجه عمومی مورد نیاز	تسهیلات مالی
		طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار	آموزش مهارتی ۱۰۰ هزار نفر	۵۰ میلیارد ریال	----
۵	اشتغال حمایتی و خرد	پیاده سازی الگوی توسعه مشاغل خانگی	۴۰ هزار نفر	۲۴۰ میلیارد ریال	---
		ساماندهی و توسعه مشاغل خانگی	۲۰ هزار نفر	---	۱۲۰۰۰ میلیارد ریال
		توسعه اشتغال خرد گروه‌های خودیار	ایجاد ۶ هزار فرصت شغلی جدید	۱۲۰ میلیارد ریال	۱۲۰۰ میلیارد ریال
		طرح اشتغال عمومی	ایجاد اشتغال موقت و یا پایدار برای ۳۶,۷ هزار نفر	۱۳۶۴ میلیارد ریال	---
		اشتغال خرد حمایتی برای افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی از محل منابع داخلی آنها (کمیته امداد امام خمینی(ره)، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان بهزیستی کشور و سایر نهاد های حمایتی)	ایجاد ۱۴۸ هزار نفر شغل جدید	----	۲۹۶۰ میلیارد ریال تلفیق منابع در اختیار نهادهای حمایتی با منابع بانکی
۶	ساماندهی و تثبیت اشتغال موجود	تثبیت اشتغال موجود و حمایت از بنگاه‌های خصوصی و تعاونی مشکل دار موجود کشور	حفظ و نگهداشت حداقل بیش از ۳۱۵ هزار نفر	۳۲۴۰ میلیارد ریال	----
		طرح بیمه بیکاری مناطق سیل زده	۳۳,۶ هزار نفر	۱۲۱۰ میلیارد ریال	----
۷	استفاده از فرصت‌های خارجی	جایگزینی نیروی آماده به کار ایرانی به جای نیروی کار خارجی	۲۱ هزار نفر	----	----
		ساماندهی و اعزام نیروی کار به خارج از کشور	۸ هزار نفر	۳۲ میلیارد ریال	----
۸	نهادسازی و اطلاعات بازار کار و نظارت بر طرح ها و برنامه های اشتغال	سامانه ملی اطلاعات شغلی ایرانیان	----	۱۲۰ میلیارد ریال	----
		پیداسازی نظام پایش و ارزیابی طرح ها و برنامه	----	۲۰۰ میلیارد ریال	----
--		جمع کل	۱۰۹۰ هزار فرصت شغلی	۲۴۵۰۵ میلیارد ریال	۲۵۴۷۰۰ هزار میلیارد ریال (غیر از تسهیلات روستایی)

ماخذ: برآوردهای وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۴- فروض کلیدی

تجربه اقتصاد ایران حاکی از آن است که در صورت سیاست‌های مشخص و هدفمند منجر به بهبود بازار کار و اشتغال خواهد شد. با توجه به تصمیم و اراده دولت برای مدیریت بهتر بازار کار و اشتغال سال ۱۳۹۸، انتظار بر این است که این سیاست‌ها بتوانند اهداف دولت را محقق نمایند. بدیهی است که برای اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های اشتغال یاد شده، می‌توان فروض کلیدی زیر را مورد تاکید قرار داد:

الف- ثبات اقتصاد کلان و کاهش نااطمینانی شاخص‌های اقتصادی (نرخ تورم، نرخ ارز، تراز پرداخت‌ها و کسری بودجه دولت)؛
ب- ایجاد فرماندهی واحد و منسجم در سطح دولت برای راهبری، هماهنگی و نظارت بر طرح‌ها و برنامه‌ها و همکاری‌های سایر دستگاه‌ها؛

ج- مدیریت واردات کالاها و مبارزه منطقی با پدیده قاچاق؛

د- اصلاح نظام بانکی برای تقویت تولید و اشتغال کشور؛

ه- استفاده از ظرفیت مقررات ناظر بر بازار کار و تامین اجتماعی با حمایت از بنگاه‌های اقتصادی؛

و- استفاده از ظرفیت نظام مالیاتی برای بهبود تقاضای کل و تقویت عرضه اقتصاد.

۵- طرح‌ها و برنامه‌ها

۵-۶- توسعه کسب و کارهای پراشتغال منطقه‌ای

۵-۱-۳- مداخلات توسعه ای و نهادسازی رسته کسب و کار های منتخب

نهاد مجموعه ای از ترتیبات حقوقی، مالی، سازمانی و ساختاری در قالب قواعد مشخص و رسمی است که در شکل‌گیری، توسعه و تکامل رنجیره ارزش کسب و کار رسته فعالیت اقتصادی نقش پیش برنده و تسهیل کننده دارند. این نهادها می‌تواند در قالب نهاد نرم نظیر تولید مبتنی بر قرارداد (قرارداد مزرعه) و نهاد سخت نظیر تأسیس مرکز آموزش مهارت یا آزمایشگاه و... ایجاد شود. طرح مداخله شامل راهبردها و برنامه عمل توسعه هر رسته منتخب نظیر ایجاد یا توسعه نهاد، اصلاح قوانین و مقررات، برنامه‌های آموزشی، توسعه بازار، توسعه تکنولوژی و نظایر آن می‌باشد. مزیت این نوع مداخلات توسط دولت این است که باعث تکمیل زنجیره ارزش (تامین، طراحی، تولید، بازاریابی و مصرف) و به تبع آن تقویت کسب و کارها و توسعه اشتغال پایدار خواهد شد.

هدف گذاری کمی

➤ ایجاد ۴۵۰ هزار فرصت شغلی جدید

هدف گذاری کلی یا کیفی

➤ نهادسازی برای توسعه رسته های منتخب در بخش های مختلف اقتصادی در ۳۱ استان کشور

- انجام مداخلات نهادی هدفمند و لازم برای تقویت زنجیره ارزش واحدهای اقتصادی در استانها
- استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در شکل‌گیری نهادها و توسعه مشارکت عمومی - خصوصی در مدیریت و مالکیت نهاد و مرکز مربوطه توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط

گروه هدف

- کلیه رسته های منتخب اقتصادی پراشتغال نهایی شده با دستگاه‌های اجرایی در ۳۱ استان کشور

فعالیت های پیش‌بینی شده و یا سازو کار اجرایی

سازو کار اجرایی و مجموعه اقدامات مورد نیاز در قالب نهاد سازی و مداخلات توسعه‌ای مربوط به تکمیل زنجیره ارزش کسب و کار رسته های منتخب بخش های اقتصادی به شرح زیر می باشد:

- تحلیل سیستم کسب و کار رسته‌های منتخب، پهنه بندی جغرافیایی و شناسایی نقاط مداخله؛
- ارایه طرح مداخله در قالب ایجاد و یا توسعه نهاد بنا به اقتضات رسته فعالیت؛
- ارائه مدارک و مستندات اجرایی طرح مداخله مصوب (شامل جزئیات ساختار نهاد، مالکیت و اداره نهاد، زمانبندی برنامه عمل، نحوه تأمین و تخصیص منابع و خروجی و دستاوردهای نهاد در طرح مداخله) جهت تخصیص منابع مالی لازم برای انجام مداخلات و نظارت؛
- تصویب طرح مداخله هر یک از رسته‌های منتخب و اعلام به استان
- معرفی جهت تخصیص منابع به دستگاه تخصیص دهنده اعتبار و یا موسسه عامل و به همراه مستندات لازم؛
- اجرای فرآیند (نرم افزاری و سخت افزاری) ایجاد نهاد متناسب با وضعیت هر رسته منتخب بر اساس زمانبندی اعلام شده در مستندات اجرایی طرح مداخله؛
- پایش و ارزیابی و جمع‌بندی.

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

- ایجاد، شکل‌گیری و یا توسعه نهادها، مراکز و ... مرتبط با رسته منتخب و تکمیل زنجیره ارزش کسب و کار آن رسته و در نهایت پایدار سازی مشاغل ایجاد شده در تمامی استانهای کشور

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

- بالغ بر ۵۲۵۰ میلیارد ریال در قالب کمک‌های بلاعوض و فنی و اعتباری براساس سازوکار مشخص با همکاری دستگاه های اجرایی در سطح استانها؛

پهنه بندی استانی

- فراهم نمودن بسترهای لازم برای ایجاد ۴۵۰ هزار فرصت شغلی از طریق ظرفیت سازی و توسعه نهادهای مرتبط با توسعه کسب و کار به تعداد ۱۸۶ نهاد در ۳۱ استان در رسته‌های منتخب.

۵-۱-۲- حمایت از طرح‌های سرمایه‌گذاری پراشتغال در رسته‌های منتخب (پرداخت تسهیلات و یارانه سود)

حمایت از ایجاد و توسعه طرح‌های پراشتغال در رسته فعالیت‌های منتخب و کارآفرینی اجتماعی در قالب پرداخت تسهیلات و یارانه سود تسهیلات بانکی در بخش‌های مختلف اقتصادی در ۳۱ استان کشور با اولویت طرح‌های بالای ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی (بخش‌های خصوصی و تعاونی) و تمرکز بر رسته فعالیت‌های اقتصادی دارای رونق و پراشتغال با عاملیت برخی موسسات شبکه بانکی کشور و احصای نوع حمایت و طبقه بندی آنها (مشوق مالی، نهادی، آموزشی، مشاوره، تامین اجتماعی، مالیات و کمک-های فنی و اعتباری و...) از جمله اقدامات دولت برای توسعه سرمایه گذاری اشتغال زا در بخش های خصوصی و تعاونی است.

هدف گذاری کمی

➤ ایجاد ۴۵۰ هزار فرصت شغلی در بخش‌های اقتصادی کشور همزمان با اجرای طرح نهادسازی برای توسعه رسته‌های منتخب در بخش‌های مختلف اقتصادی؛

هدف گذاری کلی یا کیفی

- کاهش عدم تعادل‌های بازار کار از ابعاد مختلف (سنی، سواد، منطقه‌ای و ...)
- تقویت زنجیره کسب و کارها در هریک از بخش‌های اقتصادی؛
- حفظ و صیانت از اشتغال موجود؛

گروه هدف

➤ متقاضیان طرح‌های سرمایه‌گذاری اشتغالزای بخش خصوصی و تعاونی که در قالب سرمایه در گردش، توسعه‌ای و ایجاد می‌باشد؛

فعالیت‌ها و یا سازو کار اجرایی

- فراخوان اجرای پروژه‌های اولویت‌دار ذیل رسته فعالیت‌های منتخب توسط دستگاه اجرایی استانی به متقاضیان بخش‌های خصوصی و تعاونی و شناسایی و تعیین متقاضیان واجد شرایط؛
- ارائه طرح توجیهی از سوی متقاضیان بخش‌های خصوصی و تعاونی به دستگاه اجرایی استانی؛
- بررسی اولیه مدارک و مستندات طرح توجیه فنی، اقتصادی و مالی توسط دستگاه اجرایی و تایید و یا رد آن از نظر اهلیت و یا توجیهات لازم در چارچوب آیین‌نامه اجرایی تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ و ارسال آن به کارگروه اشتغال استان؛
- ثبت طرح در سامانه مربوطه و ارائه کد رهگیری به متقاضی بعد از تایید اولیه برای پیگیری فرایند اجرای طرح از طریق این سامانه
- بررسی و کنترل همسویی طرح با رسته‌های دارای اولویت توسط کارگروه اشتغال استان و ارائه گزارش‌های پیشرفت کار و ارسال طرح به بانک عامل؛

➤ بررسی توجیه فنی، اقتصادی و مالی طرح توسط بانک عامل و اعلام تایید و یا رد طرح و اعلام به متقاضی و کارگروه اشتغال استان؛

➤ تکمیل مدارک و مستندات مورد نیاز بانک عامل توسط متقاضی برای عقد قرارداد استفاده از تسهیلات بانکی؛

➤ پرداخت تسهیلات بانکی به متقاضی در چارچوب ضوابط و مقررات بانکی و در چارچوب آیین نامه اجرایی تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸

➤ اعلام بهره برداری طرح توسط متقاضی به بانک عامل و دستگاه اجرایی ذریبط و ثبت در سامانه برای پرداخت یارانه سود تسهیلات حسب نیاز توسط کارگروه اشتغال استان در چارچوب آیین نامه اجرایی تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

➤ ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت های متنوع در جغرافیای مزیت های مناطق کشور؛

➤ ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره وری، کارآفرینی، سرمایه گذاری و اشتغال مولد؛

➤ استفاده از ظرفیت های بلا استفاده موجود؛ شناسایی، اولویت بندی و تکمیل حلقه های مفقوده زنجیره ارزش؛

➤ تضمین معیشت اقشار آسیب پذیر؛

➤ بهره گیری از ظرفیت ها و تقویت مشارکت بخش خصوصی در فعالیتهای اقتصادی کشور؛

➤ توسعه کسب و کارهای مرتبط با بخش خدمات نوین و توسعه صادرات؛

➤ تمرکز زدایی، تعادل و توازن منطقه ای.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ ۵۴۰ میلیون ریال به ازای هر فرصت شغلی (تسهیلات و منابع بودجه عمومی)؛

➤ ۴۸۰۰ میلیارد ریال در قالب یارانه سود تسهیلات (منابع بودجه عمومی مورد نیاز)؛

➤ ۲۴۰ هزار میلیارد ریال (تلفیق تسهیلات بانکی و منابع صندوق توسعه ملی).

پهنه بندی استانی

جدول (۲): توزیع استانی، فرصت های شغلی، تسهیلات و یارانه سود بانکی در رسته های منتخب در سال ۱۳۹۸

استان	اشتغال رسته های کسب و کار (نفر)	سهم استانی (درصد)	تسهیلات بانکی (میلیارد ریال)	یارانه تسهیلات (میلیارد ریال)
آذربایجان شرقی	12825	2.9	6840	137
آذربایجان غربی	13500	3.0	7200	144
اردبیل	16335	3.6	8712	174
اصفهان	15930	3.5	8496	170
البرز	12285	2.7	6552	131

169	8448	3.5	15840	ایلام
120	6000	2.5	11250	بوشهر
208	10392	4.3	19485	تهران
203	10152	4.2	19035	چهارمحال و بختیاری
135	6768	2.8	12690	خراسان جنوبی
201	10032	4.2	18810	خراسان رضوی
130	6480	2.7	12150	خراسان شمالی
181	9072	3.8	17010	خوزستان
125	6240	2.6	11700	زنجان
103	5160	2.2	9675	سمنان
165	8256	3.4	15480	سیستان و بلوچستان
173	8640	3.6	16200	فارس
149	7440	3.1	13950	قزوین
122	6120	2.6	11475	قم
165	8256	3.4	15480	کردستان
164	8184	3.4	15345	کرمان
202	10080	4.2	18900	کرمانشاه
187	9360	3.9	17550	کهگیلویه و بویراحمد
134	6696	2.8	12555	گلستان
150	7488	3.1	14040	گیلان
192	9576	4.0	17955	لرستان
150	7488	3.1	14040	مازندران
126	6312	2.6	11835	مرکزی
129	6456	2.7	12105	هرمزگان
147	7344	3.1	13770	همدان
115	5760	2.4	10800	یزد
4800	240000	100	450000	کل کشور

رسته‌های منتخب و اولویت دار کسب و کارها در بخش های اقتصادی

این رسته‌ها بر اساس توافق با دستگاه‌های اجرایی مرتبط ذیل بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ تهیه و تنظیم شده است و به دلیل عدم اجرا و یا اجرای ناقص آن در سال گذشته، این اولویت‌ها در سال ۱۳۹۸ همراه با اصلاحات لازم، مبنای عمل برنامه ریزی ها خواهد بود.

➤ بخش کشاورزی (وزارت جهاد کشاورزی)

- رسته فعالیت محصولات گلخانه
- رسته فعالیت شیلات و آبزیان
- رسته فعالیت گیاهان دارویی (۶ گرایش منتخب)
- رسته فعالیت صنایع تبدیلی و تکمیلی (۵ گرایش منتخب)
- رسته فعالیت محصولات دامی
- رسته فعالیت خدمات دامپزشکی و گیاه پزشکی
- رسته خدمات فنی و مشاوره ای مرتبط با کشاورزی
- رسته فعالیت مکانیزاسیون و مدرن سازی کشاورزی

➤ بخش صنعت و معدن و فرآوری معدنی (وزارت صنعت، معدن و تجارت)

- پوشاک
- کفش و مصنوعات چرمی
- مبلمان
- صنایع غذایی (رسته های منتخب)
- فرش
- خدمات فنی و مهندسی
- صنایع پایین دستی پتروشیمی (رسته های منتخب)
- آرایشی و بهداشتی
- صنایع روشنایی
- محصولات سلولزی
- رسته‌های منتخب کسب و کار بخش معدنی
- رسته‌های منتخب کسب و کار بخش فراوری معدنی

➤ بخش بازرگانی و صنوف (وزارت صنعت، معدن و تجارت)

- خدمات بازرگانی و توزیع و پخش کالا و انبارداری و خدمات بندری
- دوخت و تولید پوشاک
- ساخت زیورآلات طلا و جواهر

- خدمات تخصصی بازرگانی و بازاریابی
- تولید محصولات خبازی و تولید شیرینی سنتی
- تراش شیشه و رودوزی الحاقی
- درودگری و مبلمان سازی
- بازرگانی و تجارت وابسته مرزی
- تولید و خدمات ساختمان و ابنیه

➤ بخش آب و برق (وزارت نیرو)

- کسب و کارهای معطوف به کاهش مصرف آب مانند هوشمندسازی چاه‌های کشاورزی
- کسب و کارهای معطوف به افزایش بهره‌وری منابع آبی

➤ بخش گردشگری و صنایع دستی (سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری)

- کسب و کارهای معطوف به ایجاد توسعه و تقویت جاذبه‌های گردشگری
- کسب و کارهای مراکز گردشگری سلامت
- گردشگری روستایی و عشایری
- طبیعت گردی و گردشگری ورزشی
- خدمات گردشگری
- کسب و کارهای نوپا در حوزه گردشگری (استارت‌آپ‌ها و دانش‌بنیان)
- کسب و کارهای مرتبط با برگزاری رویدادهای گردشگری
- رسته‌های تولید صنایع دستی (۸ گرایش منتخب)
- رسته‌های بازرگانی صنایع دستی

➤ بخش فرهنگ و هنر (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)

- رسته کسب و کارهای منتخب رسانه‌ای و تولید محتوای دیجیتال (گرایش منتخب)
- رسته کسب و کارهای نشر فرهنگی (گرایش منتخب)
- رسته کسب و کارهای خدمات هنری (گرایش منتخب)

زیر رسته کسب و کارهای منتخب	رسته منتخب (محورهای اصلی)
خدمات و تولید محتوای روایی و خلاق	تولید محتوای دیجیتال و رسانه‌ای (گرایش منتخب)
بازیهای رایانه‌ای، انیمیشن، برنامه‌نویسی و ...	
گرافیک دیجیتال	
تولید محتوای خبری	
فعالیت‌های انتزاعی، مدل‌سازی و مفهومی‌سازی	
کسب و کار رسانه‌ای	
تاسیس و مدیریت کسب و کار رسانه‌ای	

زیر رسته کسب و کارهای منتخب	رسته منتخب(محورهای اصلی)
مطبوعات و نشریات کاغذی	
موسسات و مراکز فرهنگی و دینی	نشر فرهنگی
امور نشر (تالیف، ترجمه، طراحی، تصویرگری، صفحه آرای و نویسی، نمایه سازی ...)	
چاپ و بسته بندی(ویراستاری، کاغذ سازی، حروفچینی،...)	
ارایه خدمات هنری (طراحی لباس، طراحی پارچه، طراحی اسباب بازی و ...)	خدمات هنری
مد ، لباس و اسباب بازی	
دینی و آیینی	
گسترش هنرهای نمایشی	
گسترش امور سمعی و بصری (سینما، موسیقی و ...)	
گسترش هنرهای تجسمی	

➤ بخش ورزش و تربیت بدنی(وزارت ورزش و جوانان)

- رسته های منتخب تولید کالای ورزشی
- رسته های منتخب تولید خدمات ورزشی

رسته های منتخب	
تولید انواع پوشاک ورزشی	رسته های منتخب تولید کالای ورزشی
تولید انواع لوازم و تجهیزات ورزشی	
تولید انواع لوازم و دستگاه های الکترونیکی تست و اندازه گیری های دیجیتال صنعت ورزش	
تولید انواع لوازم ایمنی ورزشی	
باشگاه های ورزشی	رسته های منتخب تولید خدمات ورزشی
گردشگری و توریسم ورزشی	
تجارت و خدمات مکمل ها و تغذیه ورزشی	

➤ بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات(وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات)

- کسب و کارهای تولید نرم افزار
- کسب و کارهای ارائه خدمات فناوری اطلاعات
- کسب و کارهای ارائه خدمات و محصولات فضاپایه

➤ بخش بهداشت و درمان (وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)

- مراقبت های سلامت جامعه نگر توسعه
- گردشگری سلامت
- مراکز ترک اعتیاد MMT
- خدمات بهداشتی (غیر دولتی)
- طب سنتی علمی (غیر دولتی)
- خدمات سلامت خانگی (مشاغل خانگی)
- فناوری های نوین سلامت و مشاغل دانش بنیان
- مراکز تشخیصی درمانی و بازتوانی غیر دولتی

➤ بخش فناوری و دانش بنیان (معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری)

- رسته های مربوط به فناوری سلامت (داروهای پیشرفته، تجهیزات و ملزومات پزشکی)
- رسته های مربوط به فناوری ماشین های دوآر
- رسته های مرتبط به اقتصاد دیجیتال
- رسته های مربوط به فناوری حوزه کشاورزی
- رسته های مربوط به فناوری حوزه حمل و نقل
- رسته های مربوط به معاینه فنی موتورخانه های خانگی گازسوز
- رسته های مربوط به توسعه موتورسیکلت الکترونیک
- رسته های مربوط به زباله سوز و سامانه های هوشمند مدیریت زباله
- رسته های مربوط به خدمات سامانه های هوشمند مدیریت انرژی و تولید پراکنده انرژی خورشیدی

تصویر کلی از پیش بینی اشتغال و منابع مالی مورد نیاز بخش های اقتصادی

با بررسی های انجام شده از تلفیق رسته فعالیت های منتخب بخش های اقتصادی و انجام مداخلات لازم نهادی و سیاستی و تامین منابع برای این امر، انتظار بر این است که در سال ۱۳۹۸ مطابق جدول (۳) بیش از ۴۵۰ هزار فرصت شغلی جدید در بخش های مختلف اقتصادی از طریق توسعه و ایجاد رسته های منتخب در سطح ملی و استانی با منابع مالی مورد نیاز به شرح ذیل، ایجاد شود:

الف- تامین منابع عمومی به مبلغ ۴۲۵۰ میلیارد ریال برای مداخلات توسعه ای و نهادی رسته های کسب و کار در قالب کمک های فنی و اعتباری و کمک های بلاعوض؛

ب- تامین منابع تسهیلاتی (بانکی و صندوق توسعه ملی) به مبلغ ۲۴۰ هزار میلیارد ریال برای انجام سرمایه گذاری (در گردش، توسعه ای و ایجاد) در رسته های کسب و کار منتخب؛

ج- تامین منابع یارانه تسهیلات بانکی طرح های بهره برداری رسیده به مبلغ ۴۸۰۰ میلیارد ریال برای مجریانی که اهداف ایجاد اشتغال (بیمه تامین اجتماعی و یا بیمه روستایی) را دنبال کرده باشند؛

جدول (۳): پیش بینی ظرفیت ایجاد فرصت‌های شغلی و منابع مالی مورد نیاز رسته‌های منتخب بخش‌های اقتصادی در

سال ۱۳۹۸

ملاحظات	تسهیلات بانکی - میلیاردریال	منابع عمومی - میلیاردریال		پیش بینی ظرفیت ایجاد اشتغال - هزار نفر	نام بخش	ردیف
		یارانه سود تسهیلات	بلاعوض و کمک‌های فنی و اعتباری			
	۴۵۶۷,۰	۱۶۷۸,۸	۱۱۹۳,۰	۴۶,۵	کشاورزی	۱
	۴۳۹,۳	۵۸,۳	۲۱,۳	۵,۷	معدن و فرآوری معدنی	۲
	۴۸۸۰,۸	۶۵۷,۹	۹۳۵,۰	۷۰,۷	صنعت	۳
	۱۹۶۹,۷	۱۴۹,۵	۶۵,۹	۱۴,۶	آب	۴
	۱۵۶۱,۸	۲۹,۹	۳۶,۱	۷۶,۳	بازرگانی و صنوف	۵
	۲۱۷۳,۹	۳۷۹,۸	۳۰۵,۰	۴۷,۸	گردشگری	۶
	۶۱,۳	۲۵,۴	۱۸,۱	۲۰,۸	صنایع دستی	۷
	۹۸۰,۵	۶۰,۱	۱۵۲,۲	۵۶,۵	ارتباطات و فناوری اطلاعات	۸
	۱۶۰۶,۳	۹۷,۵	۱۰۸,۲	۱۴,۳	فرهنگ و هنر	۹
	۳۴۱۶,۵	۱۵۷۰,۰	۱۱۱۵,۷	۳۶,۷	سلامت	۱۰
بخشی از اشتغال جدید، تسهیلات و منابع عمومی سهم بخش صنعت	۱۴۶۴,۲	۹۲,۷	۶۵,۹	۲۳,۶	ورزش و تربیت بدنی	۱۱
	۸۷۸,۵	۳۰۷,۹	۲۳۳,۸	۳۶,۳	علمی و فناوری و دانش بنیان	۱۲
	۲۴۰۰۰	۴۸۰۰	۴۲۵۰	۴۵۰	جمع کل	-

۷-۵- توسعه کسب و کارهای پراشتغال مناطق روستایی و عشایری

۵-۲-۱- برنامه اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری

یکی از ضرورت‌های اولیه برای اعتلای اقتصادی و اجتماعی متوازن، توجه بیشتر به جوامع روستایی به‌ویژه در زمینه کسب و کار و اشتغال می‌باشد لیکن استراتژی‌های توسعه در کشور طی سالین گذشته، به کاهش بهره‌وری اقتصاد روستاها منجر شده است که این امر ضرورت توجه به اقتصاد روستایی را دوچندان می‌نماید. دولت با درک ضرورت این امر و اهمیت توجه به ظرفیت‌های اشتغالزایی و جنبه‌های توسعه‌ای مناطق روستایی و عشایری نسبت به سیاست‌گذاری در زمینه حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری اقدام نموده‌اند. نتیجه آن تصویب "قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی" در سی و یکم مرداد ماه سال ۱۳۹۶ توسط مجلس شورای اسلامی است تا بتواند بخشی از خلع‌های اصلی در توسعه کسب و کار در مناطق روستایی و عشایری را مرتفع نماید. در قانون مذکور با هدف تحقق اهداف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ارتقای تولید و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری، توزیع اعتبارات

تخصیص داده شده با در نظر گرفتن برخی شاخص‌های کلیدی استان مورد توجه قرار گرفته است. بخشی از اجرای این قانون در سال ۱۳۹۷ صورت گرفت و بخش دیگر آن در سال جاری تداوم خواهد یافت.

هدف گذاری کمی

➤ ایجاد ۱۵۰ هزار فرصت شغلی در مناطق روستایی و عشایری

هدف گذاری کلی یا کیفی

➤ توسعه کسب و کار و سرمایه گذاری با انجام مداخلات نهادی هدفمند در مناطق روستایی و عشایری؛

➤ تقویت زنجیره ارزش رسته فعالیت های اقتصادی در مناطق روستایی و عشایری؛

➤ بهبود وضعیت درآمد و رفاه خانوارهای مناطق روستایی و عشایری؛

➤ مهاجرت معکوس از مناطق شهری به خصوص شهرهای بزرگ به مناطق روستایی و عشایری؛

➤ ایجاد اشتغال غیرمستقیم در مناطق روستایی و عشایری و حتی مناطق شهرهای کوچک.

گروه هدف

➤ کلیه افراد حقیقی و حقوقی که قصد سرمایه گذاری و ایجاد اشتغال در مناطق روستایی و عشایری و شهرهای زیر ده هزار نفر جمعیت دارند.

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازو کار اجرایی

➤ بازنگری دستورالعمل آیین نامه قانون مذکور در صورت لزوم؛

➤ ابلاغ دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها و ... برای استان‌ها، موسسات عامل و دستگاه‌ها؛

➤ انجام مطالعه اولیه برای پیاده‌سازی برنامه‌های توسعه کسب‌وکار و اشتغال در مناطق روستایی و عشایری در قالب نوع مداخلات، انتخاب نهاد توسعه‌ای و تسهیل‌گر(در روستاهای منتخب)

➤ اصلاح رسته‌های اولویت‌دار مناطق روستایی و عشایری استان‌ها و شهرستان‌ها حسب ضرورت؛

➤ نهایی سازی ۵ هزار روستای کانونی برای انجام مداخلات نهادی و فراهم سازی و هماهنگی با نهادهای توسعه‌ای و اجرای ۲ هزار روستای آن در سال ۱۳۹۸؛

➤ پیش بینی ساز و کارهای اجرایی انجام مداخلات توسعه‌ای در روستاهای کانونی مطابق با بند(۵-۲-۱) این گزارش

➤ مدیریت اطلاعات متقاضیان در سامانه و رعایت سهم‌ها در استان‌ها و فرایند اعطای تسهیلات توسط موسسات عامل در مناطق هدف همزمان با راهنمایی و مشاوره؛

➤ هماهنگی و مدیریت بر اعطای تسهیلات در مناطق روستایی و عشایری؛

➤ انجام مطالعه میدانی حسب ضرورت در قالب پایش اجرای برنامه اشتغال روستایی و عشایری در سطح ملی و استانی؛

➤ انجام نظارت عملیاتی بر قبل، حین و بعد از اجرای طرح‌ها(کمیته نظارت عملیاتی ملی و استانی)؛

➤ انجام نظارت عالی در سطح ملی و استانی (سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان استانی آن).

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

- حدود ۱۲۳ هزار میلیارد ریال از محل باقیمانده منابع قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی
- پیش بینی بالغ بر ۲۰۰۰ میلیارد ریال منابع عمومی برای انجام مداخلات توسعه‌ای

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

- ایجاد و رونق بخشی کسب و کار و سرمایه گذاری در مناطق روستایی و عشایری؛
- ایجاد حداقل ۱۵۰ هزار فرصت های شغلی جدید در مناطق روستایی و عشایری؛
- مهاجرت معکوس از مناطق شهری به خصوص شهرهای بزرگ به مناطق روستایی و عشایری؛
- بهبود وضعیت درآمد و رفاه خانوارهای مناطق روستایی و عشایری؛
- ایجاد اشتغال غیرمستقیم در مناطق شهری ناشی از رونق گرفتن کسب و کارهای مناطق روستایی و عشایری

پهنه بندی استانی

جدول (۴):

منابع تسهیلات (میلیارد ریال)	منابع اعتباری (میلیارد ریال)	تعداد روستاهای کانونی برای مداخلات	پیش بینی اشتغال جدید	سهم (درصد)	استان
3100	40	40	5400	3.6	آذربایجان شرقی
3444	105	105	6000	4	آذربایجان غربی
2540	40	40	4425	2.95	اردبیل
2617	38	38	4560	3.04	اصفهان
1610	9	9	2805	1.87	البرز
2230	38	38	3885	2.59	ایلام
2015	37	37	3510	2.34	بوشهر
2307	10	10	4020	2.68	تهران
3134	50	50	5460	3.64	چهارمحال و بختیاری
2419	15	15	4215	2.81	خراسان جنوبی
4382	77	77	7635	5.09	خراسان رضوی
2695	22	22	4695	3.13	خراسان شمالی

3461	177	177	6030	4.02	خوزستان
2049	19	19	3570	2.38	زنجان
1894	12	12	3300	2.2	سمنان
4701	234	234	8190	5.46	سیستان و بلوچستان
3694	218	218	6435	۴,۲۹	فارس
1920	20	20	3345	2.23	قزوین
1455	4	4	2535	1.69	قم
2669	49	49	4650	3.1	کردستان
4029	135	135	7020	4.68	کرمان
3608	101	101	6285	4.19	کرمانشاه
2196	42	42	3825	2.55	کهگیلویه و بویراحمد
3323	52	52	5790	3.86	گلستان
3160	80	80	5505	3.67	گیلان
2600	87	87	4530	3.02	لرستان
3392	75	75	5910	3.94	مازندران
2101	22	22	3660	2.44	مرکزی
2962	115	115	5160	3.44	هرمزگان
2678	70	70	4665	3.11	همدان
1705	8	8	2970	1.98	یزد
36900	--	--	--		۳۰ درصد متمرکز
۱۲۳۰۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۱۵۰۰۰۰		کل کشور

۵-۲-۲- طرح تقویت آموزش فنی و حرفه‌ای مرتبط با برنامه اشتغال روستایی و عشایری

یکی از عوامل مهم در دستیابی به توسعه پایدار توجه به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است. در خصوص برنامه اشتغال روستایی و عشایری با توجه به اطلاعاتی که در سامانه کارا ثبت می‌شود و همچنین وجود آیین‌نامه و دستورالعمل اجرایی مربوط به آن به‌نظر می‌رسد به‌منظور ارتقاء مهارت کارجویان ضمن نیازسنجی و امکان‌سنجی، برنامه‌ریزی مهارت‌آموزی، سازماندهی و تأمین امکانات آموزشی، اجرای آموزش و ... نیازمند آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برای پاسخ به تقاضاهای آموزشی مرتبط با برنامه فوق می‌باشد.

هدف گذاری کمی

➤ ۷ میلیون نفر ساعت افراد معرفی شده از طرف کارگروه اشتغال و سرمایه گذاری استان‌ها؛

هدف گذاری کلی یا کیفی

➤ توانمندسازی و ظرفیت سازی روستاییان و عشایر و یا افراد متقاضی سرمایه گذاری در مناطق روستایی و عشایری برای افزایش اشتغال پذیری؛

گروه هدف

➤ کلیه افراد متقاضی سرمایه گذاری در مناطق روستایی و عشایری و یا افراد و شاغلین معرفی شده در مناطق روستایی و عشایری؛

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازو کار اجرایی

➤ نیازسنجی و امکان‌سنجی، برنامه‌ریزی مهارت آموزی، سازماندهی و تأمین امکانات آموزشی؛

➤ اجرای آموزش؛

➤ آزمون و اعطای گواهینامه پس از موفقیت در آزمون؛

➤ نظارت و راهبری آموزش.

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

➤ ارتقاء مهارت و آموزش فنی و حرفه‌ای به میزان حداقل ۳۰ هزار نفر واجد شرایط در حوزه روستایی و عشایری.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ پیش‌بینی ۴۹۰ میلیارد ریال منابع که از محل بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور مورد حمایت قرار می‌گیرد.

پهنه بندی استانی

در سراسر کشور و استان‌ها- مطابق با تعهدات سال ۱۳۹۸ برای طرح‌های سرمایه‌گذاری در استان‌ها

۵-۸- برنامه‌های اصلاح نظام‌های آموزشی و مهارتی و توسعه کارآفرینی

۵-۳-۶- مهارت آموزی دوگانه

با گذشت زمان و توسعه روش‌ها و ابزارها و پیچیدگی مهارت‌ها، به تبع آن روش‌های مهارت‌آموزی نیز دچار دگرگونی شده‌اند. در این راستا، بسیاری از کشورها از نظام دوگانه فنی و حرفه‌ای همراه با کار برای تربیت نیروی کار ماهر استفاده می‌کنند. هدف این طرح، افزایش اعتماد متقابل بین محیط کار و محیط آموزش فنی و حرفه‌ای و افزایش اشتغال جوانان و کارجویان می‌باشد.

هدف گذاری کمی

➤ ۱۵ درصد برنامه آموزشی استان‌ها

هدف گذاری کلی یا کیفی

- افزایش اعتماد متقابل بین محیط کار و محیط آموزش فنی و حرفه ای
- افزایش اشتغال پذیری نیروی انسانی جویای کار

گروه هدف

- کلیه افراد حقیقی و حقوقی (صاحبان بنگاههای اقتصادی)

فعالیت های پیش بینی شده و یا سازو کار اجرایی

- ایجاد کمیته راهبری مهارت آموزی دوگانه استان،
- امکان سنجی ورود کارگاه ها به طرح،
- امکان سنجی ورود بنگاه های اقتصادی به طرح،
- برنامه ریزی جهت اجرای دوره،
- سازماندهی و تامین امکانات آموزشی،
- اجرای آموزش، آزمون و اعطای تائیدیه پس با تائید مربی،
- نظارت و راهبری آموزش.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

- ۱۰۰ میلیارد ریال (به ازاء هر نفر ۱,۴ میلیون ریال) از محل اعتبارات پیش بینی شده در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور؛

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

- ظرفیت سازی و توانمند سازی نیروی انسانی جویای کار؛
- اشتغال پذیری نیروی کار جویای کار؛

پهنه بندی استانی

- در سراسر کشور و استان ها- مطابق با تعهدات سال ۹۸

۵-۳-۷- کار آفرینی مهارت بنیان

هدف گذاری کمی

- ۲۴۰ کارگاه آموزشی

هدف گذاری کلی یا کیفی

- هدفمند نمودن آموزش های فنی و حرفه ای با رویکرد دستیابی مهارت آموختگان و فارغ التحصیلان به شغل پایدار

گروه هدف

➤ افراد حقیقی و نهادهای حقوقی حمایت کننده

فعالیت های پیش بینی شده و یا سازو کار اجرایی

- امکان سنجی ورود کارگاه ها به طرح،
- برنامه ریزی جهت اجرای دوره،
- سازماندهی و تأمین امکانات آموزشی،
- اجرای آموزش، آزمون و اعطای تأییدیه پس با تأیید مربی،
- نظارت و راهبری آموزش

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

➤ آماده سازی و اشتغال پذیری ۵۰ گروه استارتاپی برای ورود به بازار کار

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ بالغ بر ۱۰ میلیارد ریال به منظور آماده سازی مربیان و نظارت بر کارگاه ها، تعمیر و نگهداری تجهیزات از منابع سازمان- توسط افراد و یا نهادهای حقوقی حمایت کننده اجرای طرح (بر اساس آئین نامه اجرایی ماده ۶۱ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت، از افراد حقیقی و یا نهادهای حمایت کننده دریافت خواهد شد)

پهنه بندی استانی

➤ متناسب با ظرفیت اجرایی ادارات کل آموزش فنی و حرفه ای استانها

۵-۳-۸- شبکه ملی کارگاههای آموزشی سازمان فنی و حرفه ای

طرح شبکه ملی کارگاههای آموزشی فنی و حرفه ای با هدف امکان استفاده متقابل کارگاهها و آزمایشگاههای عضو شبکه آزمایشگاهی فناوریهای راهبردی از امکانات یکدیگر و بهره برداری از منابع و توانمندیهای علمی طرفین طراحی گردیده که ۴۰۰ کارگاه آموزشی برای پژوهشگران، صنعتگران و کارآفرینان حوزههای مختلف کشور فراهم خواهد کرد.

هدف گذاری کمی

➤ ایجاد و یا برگزاری ۴۰۰ کارگاه آموزشی

هدف گذاری کلی یا کیفی

➤ امکان استفاده متقابل کارگاهها و آزمایشگاههای عضو شبکه آزمایشگاهی فناوریهای راهبردی از امکانات یکدیگر و بهره برداری از منابع و توانمندیهای علمی طرفین

گروه هدف

➤ پژوهشگران، صنعتگران و کارآفرینان حوزه‌های مختلف کشور

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازوکار اجرایی

➤ شناسایی و انتخاب کارگاه‌های آموزشی و تجهیزات مربوط جهت درج در شبکه آزمایشگاهی فناوری‌های راهبردی ایران

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

➤ فراهم آوردن امکان دسترسی و به اشتراک‌گذاری سامانه‌های بانک‌های اطلاعاتی تجهیزات آزمایشگاهی و کارگاهی برای

ذینفعان

منابع مالی موردنیاز و محل تأمین آن

پهنه‌بندی استانی

➤ در تمامی ادارات کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان‌ها

۵-۳-۹- طرح ملی شتابدهی کسب و کارهای نوآورانه

این طرح یک برنامه ملی شتابدهندگی با هدف توسعه کارآفرینی و اشتغال پایدار از طریق گسترش کسب و کارهای با انتظار رشد بالا، تدوین شده است. در طراحی این برنامه به تجربه نمونه‌های عملی موفق که توسط مراکز مشاوره کارآفرینی و شتابدهنده‌ها در کشور و سایر کشورها اجرا شده، توجه شده است. تمامی فرایند کارآفرینی از شکل‌گیری ایده تا مرحله ورود به بازار در این برنامه مورد توجه قرار خواهد گرفت. شناسایی کارآفرینان بالقوه از طریق برگزاری رویدادهای انگیزشی و بررسی ایده‌ها آغاز و تیم‌های دارای ایده با ارائه خدمات ارزش‌افزوده لازم از جمله آموزش (اعم از کارآفرینی و مهارتی)، مشاوره، فضای کاری مشترک، تأمین مالی دوره نوزادی و نوپایی و ... تا مرحله ورود به بازار و جذب سرمایه‌گذار، حمایت خواهند شد. در حین کار بواسطه پایش و ارزیابی مداوم، کاستی‌ها شناسایی و رفع آنها در دستور کار مناطق قرار خواهد گرفت.

هدف‌گذاری کمی

➤ شبکه‌سازی ۳۰ بنگاه در هر استان

هدف‌گذاری کلی یا کیفی

➤ شبکه‌بندی نقش‌آفرینان اکوسیستم کارآفرینی

➤ ایجاد تعاملات گسترده و با کیفیت بین اجزای اکوسیستم کارآفرینی استان

گروه هدف

➤ کارآفرینان برتر استانی و کسب و کارهای نوپا

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازوکار مربوطه

➤ طراحی و برگزاری جلسات جهت شبکه سازی کارآفرینان

دستاوردهای مورد نیاز

➤ افزایش بنگاه‌هایی با پتانسیل رشد بالا

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ منابع مالی مورد نیاز بالغ بر ۵۰ میلیارد ریال از محل بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

پهنه بندی استانی

➤ بر اساس برآوردها برای هر استان یک شبکه شتابدهی پیش‌بینی شده و راه‌اندازی خواهد شد.

۵-۳-۱۰- اجرای طرح ملی باشگاه کارآفرینان نوجوان

تقویت نگرش کارآفرینانه و افزایش خلاقیت و نوآوری در بین نوجوانان دانش‌آموز می‌تواند راه‌گشا باشد. لذا ضرورت دارد شرایطی را فراهم کرد که بتوانند منجر به شکوفایی استعدادهای دانش‌آموزان شود. طرح باشگاه کارآفرینان نوجوان در راستای موضوع فوق طراحی گردیده است. از جمله اهداف طرح مذکور در دو بعد نگرش و مهارت کارآفرینی طی یک دوره دو ساله تنظیم شده است که عبارتند از اهداف نگرشی و اهداف مهارتی می‌باشد.

هدف‌گذاری کمی

➤ برگزاری ۳۱ دوره باشگاه در ۳۱ استان (۳۱۰۰ نفر دانش آموز) برای تقویت کارآفرینی، ایده‌پردازی و یا اشتغال‌پذیری آن‌ها.

هدف‌گذاری کلی یا کیفی

➤ تقویت اهداف نگرشی (ایجاد نگرش خلاق، نگرش دانستن، توانستن و انجام دادن، تقویت نگرش مثبت و انعطاف‌پذیر در برابر تغییرات و موقعیت‌های مبهم، تقویت حس کنجکاوی، تقویت احساس خودکارآمدی و شایستگی اجتماعی و ...).

➤ تقویت اهداف مهارتی (برقراری ارتباط با دیگران، مهارت در پذیرش مسئولیت، مهارت حل مساله و مهارت‌های پژوهشی، استفاده از ابزارها و رسانه‌های مختلف برای یادگیری، کسب مهارت یادگیری، و تقویت مهارت‌های فردی و ...).

گروه هدف

➤ دانش‌آموزان دوره اول (۱۲ تا ۱۵ سال) و دوم متوسطه (۱۵ تا ۱۸ سال)

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازوکار مربوطه

➤ برگزاری کمپ آموزشی اولیه به مدت حداقل دو روز و برگزاری رخدادهای آموزشی در طول دو سال

خروجی یا دستاوردهای مورد نیاز

- پرورش ۳۱۰۰ دانش‌آموز با تفکرات کارآفرینانه و نوآورانه
- تقویت نگرش کارآفرینانه و توانمندسازی دانش‌آموزان از طریق کشف و واکاوی خلاقیت خود به روش کوشش و خطا
- افزایش خلاقیت و نوآوری، عزت نفس، میل به موفقیت
- پرورش کارآفرینان نوجوان نوآور- بهبود مهارت‌های اساسی مانند پرسش‌گری، تفکر پیوندی، آزمایش‌گری، مشاهده‌گری، توانایی کار گروهی، حل مساله و شبکه‌سازی.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

- منبع مالی مورد نیاز این طرح ۶/۴ میلیارد ریال از محل بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

پهنه بندی استانی

- برای هر استان برگزاری حداقل یک دوره باشگاه در نظر گرفته شده است.

۹-۵- برنامه‌های فعال بازار کار

۵-۴-۵- طرح کارورزی دانش‌آموختگان دانشگاهی

با عنایت به اینکه کشور ایران از سال ۱۳۸۵ وارد دوران پنجره جمعیتی شده است و این پنجره جمعیتی با پنجره تحصیلی همراه بوده و امروزه با حجم قابل توجهی از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی جوان عمدتاً فاقد مهارت و یا بامهارت کم در کشور روبرو می‌باشد. لذا به منظور بهره‌برداری از توانایی‌ها و استعدادهای نیروی کار جوان تحصیل‌کرده و افزایش مهارت افراد جوان، طرح کارورزی دانش‌آموختگان دانشگاهی در بهمن ماه سال ۱۳۹۵ در شورای عالی اشتغال به تصویب رسید و از تیر ماه سال ۱۳۹۶ برای اجرا در سطح ملی تا پایان سال برنامه ششم، به استانها ابلاغ شد.

هدف‌گذاری کمی برای سال ۱۳۹۸

- فراهم سازی زمینه ارتقاء مهارت برای تعداد ۵۰ هزار نفر فارغ‌التحصیل دانشگاهی متقاضی شرکت در دوره کارورزی

هدف‌گذاری کلی یا کیفی

- افزایش قابلیت جذب و اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان از طریق انتقال مهارت و تجربه در محیط کار برای ورود به بازار کار به خصوص در مناطق کمتر برخوردار؛
- ایجاد انگیزه کارآفرینی و کسب‌وکار در دانش‌آموختگان؛
- ارتقاء اخلاق و صلاحیت حرفه‌ای دانش‌آموختگان؛
- فراهم ساختن زمینه انتقال دانش از دانش‌آموخته به بنگاه اقتصادی؛

گروه هدف

➤ دانش‌آموختگان دانشگاهی کلیه رشته‌های تحصیلی دانشگاهی (کارشناسی و بالاتر) و کارفرمایان بنگاه‌های اقتصادی (خصوصی و تعاونی)

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازوکار مربوطه

- اطلاع‌رسانی به واحدهای پذیرنده و بیکاران دانش‌آموخته دانشگاهی
- ثبت‌نام از واحدهای پذیرنده و فارغ‌التحصیل دانشگاهی واجد شرایط مطابق دستورالعمل اجرایی و بهره‌مندی از مزایای طرح کارورزی
- تنظیم قرارداد آموزش کارورزی بین متقاضیان کارورزی و واحدهای پذیرنده در ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی شهرستان ها پوشش بیمه مسئولیت و حوادث به جای واحد پذیرنده
- پرداخت کمک هزینه آموزش کارورزی
- نظارت بر اجرای طرح.
- تهیه گزارشات مربوطه

دستاوردهای مورد نیاز

- افزایش اشتغال پذیری ۵۰ هزار نفر از دانش‌آموختگان دانشگاهی شغل اولی بیکار
- تسهیل روند بکارگماری دانش‌آموختگان دانشگاهی در فرصت‌های شغلی متناسب با رشته تحصیلی آنان.
- ارتقاء سطح سرمایه انسانی بنگاه‌های اقتصادی

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

مبلغ ۱۰۵۰ میلیارد ریال از محل منابع بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

پهنه بندی استانی

جدول (۵):

ردیف	نام استان	سهم استان (درصد)	تعداد(نفر)
۱	آذربایجان شرقی	۳,۶	۱۸۰۰
۲	آذربایجان غربی	۴	۲۰۰۰
۳	اردبیل	۳	۱۵۰۰
۴	اصفهان	۳	۱۵۰۰
۵	البرز	۱,۹	۹۵۰
۶	ایلام	۲,۶	۱۳۰۰
۷	بوشهر	۲,۳	۱۱۵۰
۸	تهران	۲,۷	۱۳۵۰

۱۸۰۰	۳,۶	چهارمحال بختیاری	۹
۱۴۰۰	۲,۸	خراسان جنوبی	۱۰
۲۵۵۰	۵,۱	خراسان رضوی	۱۱
۱۵۵۰	۳,۱	خراسان شمالی	۱۲
۲۰۰۰	۴	خوزستان	۱۳
۱۲۰۰	۲,۴	زنجان	۱۴
۱۱۰۰	۲,۲	سمنان	۱۵
۲۷۵۰	۵,۵	سیستان و بلوچستان	۱۶
۲۱۵۰	۴,۳	فارس	۱۷
۱۱۰۰	۲,۲	قزوین	۱۸
۸۵۰	۱,۷	قم	۱۹
۱۵۵۰	۳,۱	کردستان	۲۰
۲۳۵۰	۴,۷	کرمان	۲۱
۲۱۰۰	۴,۲	کرمانشاه	۲۲
۱۳۰۰	۲,۶	کهگیلویه و بویراحمد	۲۳
۱۹۵۰	۳,۹	گلستان	۲۴
۱۸۵۰	۳,۷	گیلان	۲۵
۱۵۰۰	۳	لرستان	۲۶
۱۹۵۰	۳,۹	مازندران	۲۷
۱۲۰۰	۲,۴	مرکزی	۲۸
۱۷۰۰	۳,۴	هرمزگان	۲۹
۱۵۵۰	۳,۱	همدان	۳۰
۱۰۰۰	۲	یزد	۳۱
۵۰۰۰۰	۱۰۰	جمع	

۵-۴-۶- طرح مشوق های بیمه ای کارفرمایی

یکی از نمونه های موفق سیاست های فعال مورد اجرا در اغلب کشورهای موفق، اعمال حمایت در راستای کاهش هزینه های تمام شده نیروی کار برای کارفرمایان بخش های خصوصی و تعاونی جهت ترغیب و تشویق آنها به استفاده از نیروی کار جدید می باشد تا بدین وسیله ضمن کاهش هزینه های تولید و به کارگیری نیروی کار بیشتر، زمینه افزایش فرصت های شغلی و کاهش بیکاری در کشور را فراهم نمایند. به استناد ماده ۷۱ قانون برنامه ششم توسعه و با هدف ایجاد فرصت های شغلی جدید با استفاده از ظرفیت های بلا تصدی نزد واحدهای اقتصادی موجود، اجرای طرح مشوق های بیمه ای کارفرمایی با ارائه و تصویب در جلسه اسفندماه سال ۱۳۹۵ شورای عالی اشتغال را در دستور کار قرار گرفت تا از طریق کاهش هزینه تأمین نیروی کار، بنگاه هایی که به دلایلی قادر به بکارگیری نیروی کار جدید نیستند را به جذب نیروی کار جدید از بین دانش آموختگان دانشگاهی جوان ترغیب نمایند. ضمن این که با تصویب

آیین نامه ماده ۷۱ قانون برنامه ششم توسعه، زمینه اجرایی تر شده بخش مهمی از این طرح نیز فراهم خواهد شد و استقبال واحدهای اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی از این طرح نسبت به قبل بیشتر خواهد بود.

هدف گذاری کمی

➤ ایجاد ۵۰ هزار نفر فرصت شغلی جدید برای دانش‌آموختگان دانشگاهی بیکار شغل اولی.

هدف گذاری کلی یا کیفی

➤ کاهش هزینه‌های جذب و به کار گیری جوانان دانش‌آموخته دانشگاهی در بنگاه‌های اقتصادی؛

➤ ایجاد فرصت شغلی جدید برای دانش‌آموختگان دانشگاهی بیکار شغل اولی؛

گروه هدف

➤ دانش‌آموختگان دانشگاهی بیکار شغل اولی دارای مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر.

فعالیت‌های پیش‌بینی شده یا سازوکارهای اجرایی

➤ تصویب و ابلاغ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۱ قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی.

➤ بازنگری و ابلاغ دستورالعمل اجرایی طرح مشوق‌های بیمه‌ای کارفرمایی؛

➤ اطلاع رسانی به ذینفعان و فراهم نمودن سامانه ثبت نام از مشارکت کنندگان در طرح؛

➤ برقراری مشوق بیمه کارفرمایی در مورد کارفرمایانی که اقدام به جذب کارورز می‌نمایند؛

➤ نظارت بر اجرای طرح.

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

➤ ایجاد اشتغال جدید برای ۵۰ هزار نفر از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی دارای مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ منابع مالی مورد نیاز بالغ بر ۱۹۲۰ میلیارد ریال برای اجرای طرح مشوق‌های بیمه کارفرمایی از محل بند الف قانون بودجه

سال ۱۳۹۸ کل کشور به تفکیک جدول زیر تأمین خواهد شد.

پهنه بندی استانی

جدول (۶):

ردیف	نام استان	سهم استان	مشوق بیمه کارفرمایی	
			تعداد	منابع عمومی مورد نیاز (میلیون ریال)
۱	آذربایجان شرقی	۳,۶	۱۸۰۰	۶۹۱۲۰
۲	آذربایجان غربی	۴	۲۰۰۰	۷۶۸۰۰

۵۷۶۰۰	۱۵۰۰	۳	اردبیل	۳
۵۷۶۰۰	۱۵۰۰	۳	اصفهان	۴
۳۶۴۸۰	۹۵۰	۱,۹	البرز	۵
۴۹۹۲۰	۱۳۰۰	۲,۶	ایلام	۶
۴۴۱۶۰	۱۱۵۰	۲,۳	بوشهر	۷
۵۱۸۴۰	۱۳۵۰	۲,۷	تهران	۸
۶۹۱۲۰	۱۸۰۰	۳,۶	چهارمحال و بختیاری	۹
۵۳۷۶۰	۱۴۰۰	۲,۸	خراسان جنوبی	۱۰
۹۷۹۲۰	۲۵۵۰	۵,۱	خراسان رضوی	۱۱
۵۹۵۲۰	۱۵۵۰	۳,۱	خراسان شمالی	۱۲
۷۶۸۰۰	۲۰۰۰	۴	خوزستان	۱۳
۴۶۰۸۰	۱۲۰۰	۲,۴	زنجان	۱۴
۴۲۲۴۰	۱۱۰۰	۲,۲	سمنان	۱۵
۱۰۵۶۰۰	۲۷۵۰	۵,۵	سیستان و بلوچستان	۱۶
۸۲۵۶۰	۲۱۵۰	۴,۳	فارس	۱۷
۴۲۲۴۰	۱۱۰۰	۲,۲	قزوین	۱۸
۳۲۶۴۰	۸۵۰	۱,۷	قم	۱۹
۵۹۵۲۰	۱۵۵۰	۳,۱	کردستان	۲۰
۹۰۲۴۰	۲۳۵۰	۴,۷	کرمان	۲۱
۸۰۶۴۰	۲۱۰۰	۴,۲	کرمانشاه	۲۲
۴۹۹۲۰	۱۳۰۰	۲,۶	کهگیلویه و بویر احمد	۲۳
۷۴۸۸۰	۱۹۵۰	۳,۹	گلستان	۲۴
۷۱۰۴۰	۱۸۵۰	۳,۷	گیلان	۲۵
۵۷۶۰۰	۱۵۰۰	۳	لرستان	۲۶
۷۴۸۸۰	۱۹۵۰	۳,۹	مازندران	۲۷
۴۶۰۸۰	۱۲۰۰	۲,۴	مرکزی	۲۸
۶۵۲۸۰	۱۷۰۰	۳,۴	هرمزگان	۲۹
۵۹۵۲۰	۱۵۵۰	۳,۱	همدان	۳۰
۳۸۴۰۰	۱۰۰۰	۲	یزد	۳۱
۱۹۲۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۱۰۰	جمع	

۵-۴-۷- طرح یارانه دستمزد

وجه غالب ساختار انگیزشی سنتی در بخش خصوصی و تعاونی کشور برای ایجاد اشتغال، پرداخت یارانه به صورت تخصیص اعتبارات و تسهیلات بانکی به طرح‌های سرمایه‌گذاری و وام‌های خوداشتغالی است. در موارد بسیاری همچون پرداخت یارانه مستقیم دستمزد، یارانه آموزش، کمک هزینه جستجوی شغل توجه نمی‌شود. بنظر می‌رسد در شرایط رکودی و یا دوره خروج از رکود و

حتی دوره پس از حوادث طبیعی و غیرمترقبه (از جمله سیل و زلزله) به دلیل دوره طولانی بی‌انگیزگی و محدودیت فعالیت بنگاه-ها، کارفرمایان به سادگی پذیرای نیروی کار جدید نباشند از این رو، توجه بخش سیاست‌گذاری اشتغال کشور به استفاده از این ابزار (پرداخت یارانه دستمزد) بخصوص در شرایط تحریم‌ها و سیل فروردین ماه سال جاری ضرورت می‌یابد. هدف از یارانه دستمزد، حمایت و کمک به کاهش هزینه جبران خدمات نیروی کار جوان به‌خصوص شغل اولی (معادل یک سوم حداقل دستمزد به مدت یک سال به کارفرمایان) و به تبع آن کاهش هزینه بنگاه‌های اقتصادی می‌باشد.

هدف گذاری کمی

➤ حمایت از ایجاد ۴۶,۵ هزار نفر شغل جدید برای جوانان بیکار شغل اولی در استان‌های منتخب و بیکار شدگان ناشی از سیل فروردین ماه ۱۳۹۸

هدف گذاری کلی یا کیفی

➤ کاهش هزینه‌های به کارگیری جوانان بیکار شغل اولی در کلیه مناطق مختلف کشور به‌خصوص در مناطق محروم، کم برخوردار و مناطق آسیب دیده از سیل.
➤ استفاده از فرصت‌های خالی واحدهای اقتصادی خصوصی و تعاونی برای اشتغال جوانان بیکار شغل اولی در استانهای محروم و کم برخوردار کشور.

گروه هدف

➤ جوانان بیکار جویای کار شغل اولی در مناطق منتخب کشور.
➤ بیکار شدگان شاغل در مناطق سیل زده کشور

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازوکار مربوطه

➤ تدوین شیوه نامه پرداخت یارانه دستمزد به واحدهای اقتصادی خصوصی و تعاونی
➤ اطلاع رسانی به ذینفعان مشارکت کنندگان در طرح؛
➤ فراهم نمودن سامانه ثبت نام از مشارکت کنندگان در طرح؛
➤ برقراری یارانه دستمزد به واحدهای اقتصادی یاد شده که اقدام به جذب گروه هدف می‌نمایند مطابق شیوه نامه؛
➤ نظارت بر اجرای طرح.

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

➤ تحرک در ایجاد اشتغال در بنگاه‌های خرد و کوچک و همچنین زمینه سازی برای اشتغال دانش آموختگان در جامعه هدف؛
➤ ارتقاء مهارت و کسب تجربه شغل اولی از طریق تعامل با نیروهای متخصص و با تجربه؛
➤ انتقال یافته های جدید دانش و فناوری به بنگاه اقتصادی با ورود دانش آموختگان؛

➤ ارتقا سطح تولید و تحریک سرمایه گذاری بخش خصوصی.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ منابع مالی مورد نیاز برای اجرای طرح بالغ بر ۳۲۵۳ میلیارد ریال از محل منابع تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور و یا سایر پرداختی های دولت (از محل کمک به مناطق سیل زده)

پهنه بندی استانی

جدول (۷):

ردیف	نام استان	تعداد	برآورد مالی (میلیارد ریال)
۱	گلستان	۴۶۱۳	۳۲۳
۲	مازندران	۱۰۵۲	۷۴
۳	لرستان	۷۷۱۲	۵۳۹
۴	خوزستان	۱۵۲۷۵	۱۰۶۸
۵	ایلام	۲۹۷	۲۱
۶	کرمانشاه	۴۷۰۵	۳۲۹
۷	کهگیلویه و بویراحمد	۱۶۱۶	۱۱۳
۸	چهارمحال و بختیاری	۱۴۷۵	۱۰۳
۹	خراسان جنوبی	۲۵۵۰	۱۷۸
۱۰	سیستان و بلوچستان	۳۶۷۵	۲۵۷
۱۱	کردستان	۳۵۵۰	۲۴۸
	جمع کل	۴۶۵۲۰	۳۲۵۳

۵-۴-۸- طرح مهارت آموزی در محیط کار واقعی

در راستای اجرایی نمودن بند ۲ سیاست های کلی اشتغال ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و بند ۵ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، طرح "مهارت آموزی در محیط کار واقعی برای شغل اولی ها" با هدف افزایش مهارت و اشتغال پذیری جوانان عمدتاً غیردانشگاهی در گروه سنی ۱۵ ساله و بالاتر و با رویکرد ایجاد بسترهای لازم برای اشتغال مولد و پایدار با استفاده از ظرفیت آموزشی موجود در محیط های کارگاهی بخش های غیردولتی در توسعه آموزش های مهارتی تدوین گردیده است.

طرح مهارت آموزی در محیط کار واقعی برای شغل اولی ها نیز در بهمن ماه سال ۱۳۹۵ در شورای عالی اشتغال به تصویب رسید و اجرای این طرح در سال ۱۳۹۸ نیز استمرار خواهد داشت. در این طرح، مهارت آموز پس از کسب دانش کافی در یکی از حرفه های آموزشی مجاز، براساس توافق کارفرما و فرد آموزش گیرنده وارد بنگاه های اقتصادی خصوصی و تعاونی دارای پروانه کسب یا بهره برداری از مراجع ذیصلاح خواهند شد و تحت نظارت مرکز یادگیری و مطابق مقررات آموزشی سازمان آموزش فنی و حرفه ای

کشور در واحدهای مشمول طرح توسط فردی که تجربه، توان فنی، شغلی و مهارتی وی مورد تایید صنف یا صنعت مربوطه بوده و در کارگاه شاغل می‌باشد، مشغول مهارت‌آموزی می‌شود.

هدف گذاری کمی

➤ فراهم سازی انتقال مهارت ها برای ۱۰۰ هزار نفر شغل اولی در محیط‌های کارگاهی بخش‌های غیردولتی

هدف گذاری کلی یا کیفی

- آشنایی با محیط کسب و کار، کسب تجربه و آماده سازی و ایجاد خودباوری مهارت‌آموز برای ورود به عرصه اشتغال و کارآفرینی؛
- کمک به واحدهای اقتصادی به‌منظور شناسایی نیروی کار مستعد و توانمند؛
- زمینه‌سازی برای کاهش هزینه‌های جذب و به‌کار گیری نیروهای فاقد مهارت؛
- استفاده از ظرفیت بنگاه اقتصادی برای برگزاری دوره‌های آموزشی مهارت شغلی.

گروه هدف

➤ جوانان جویای کار شغل اولی ۱۵ ساله و بالاتر

فعالیت های پیش‌بینی شده یا سازوکارهای اجرایی

- اطلاع رسانی به ذینفعان(واحدهای اقتصادی و افراد متقاضی دوره مهارت آموزی)؛
- بازنگری دستورالعمل اجرایی طرح مهارت آموزی در محیط واقعی کار حسب ضرورت و ابلاغ به استان‌ها؛
- مدیریت سامانه مهارت آموزی(پرتال سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور) به‌منظور ثبت نام متقاضی دوره مهارت آموزی و واحد پذیرنده؛
- تعیین ظرفیت مهارت آموزی متناسب با مریی موجود در واحد پذیرنده و امکانات، تجهیزات و ایمنی کافی در هر واحد مشمول طرح بطور همزمان؛
- برقراری بیمه مسئولیت مدنی و حوادث در مورد مشمولین طرح؛
- برگزاری دوره های مهارت آموزی تا حد اکثر ۱۲ ماه در واحد پذیرنده؛
- عدم شمولیت قوانین کار و تأمین اجتماعی در مورد مهارت‌آموزان مشارکت کننده در طرح در طول دوره مهارت آموزی.

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

- افزایش اشتغال پذیری ۱۰۰ هزار نفر از کارجویان جوان ۱۵ ساله و بالاتر که عمدتاً فاقد تحصیلات دانشگاهی می‌باشند.
- بهسازی نظام آموزش مهارتی

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ منابع مالی مورد نیاز به مبلغ ۵۰ میلیارد ریال برای اجرای طرح مهارت آموزی در محیط کار واقعی مطابق جدول زیر از محل بند الف قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور.

پهنه بندی استانی

جدول (۸):

ردیف	نام استان	سهم استان	مهارت آموزی در محیط واقعی کار	
			تعداد	منابع مالی مورد نیاز (میلیون ریال)
۱	آذربایجان شرقی	۳,۶	۳۶۰۰	۱۸۰۰
۲	آذربایجان غربی	۴	۴۰۰۰	۲۰۰۰
۳	اردبیل	۳	۳۰۰۰	۱۵۰۰
۴	اصفهان	۳	۳۰۰۰	۱۵۰۰
۵	البرز	۱,۹	۱۹۰۰	۹۵۰
۶	ایلام	۲,۶	۲۶۰۰	۱۳۰۰
۷	بوشهر	۲,۳	۲۳۰۰	۱۱۵۰
۸	تهران	۲,۷	۲۷۰۰	۱۳۵۰
۹	چهارمحال و بختیاری	۳,۶	۳۶۰۰	۱۸۰۰
۱۰	خراسان جنوبی	۲,۸	۲۸۰۰	۱۴۰۰
۱۱	خراسان رضوی	۵,۱	۵۱۰۰	۲۵۵۰
۱۲	خراسان شمالی	۳,۱	۳۱۰۰	۱۵۵۰
۱۳	خوزستان	۴	۴۰۰۰	۲۰۰۰
۱۴	زنجان	۲,۴	۲۴۰۰	۱۲۰۰
۱۵	سمنان	۲,۲	۲۲۰۰	۱۱۰۰
۱۶	سیستان و بلوچستان	۵,۵	۵۵۰۰	۲۷۵۰
۱۷	فارس	۴,۳	۴۳۰۰	۲۱۵۰
۱۸	قزوین	۲,۲	۲۲۰۰	۱۱۰۰
۱۹	قم	۱,۷	۱۷۰۰	۸۵۰
۲۰	کردستان	۳,۱	۳۱۰۰	۱۵۵۰
۲۱	کرمان	۴,۷	۴۷۰۰	۲۳۵۰
۲۲	کرمانشاه	۴,۲	۴۲۰۰	۲۱۰۰
۲۳	کهگیلویه و بویر احمد	۲,۶	۲۶۰۰	۱۳۰۰
۲۴	گلستان	۳,۹	۳۹۰۰	۱۹۵۰
۲۵	گیلان	۳,۷	۳۷۰۰	۱۸۵۰
۲۶	لرستان	۳	۳۰۰۰	۱۵۰۰
۲۷	مازندران	۳,۹	۳۹۰۰	۱۹۵۰
۲۸	مرکزی	۲,۴	۲۴۰۰	۱۲۰۰

۱۷۰۰	۳۴۰۰	۳,۴	هرمزگان	۲۹
۱۵۵۰	۳۱۰۰	۳,۱	همدان	۳۰
۱۰۰۰	۲۰۰۰	۲	یزد	۳۱
۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۰۰	جمع	

۵-۱۰- برنامه های اشتغال حمایتی و خرد

۵-۵-۴- پیاده‌سازی الگوی توسعه مشاغل خانگی

امروزه کسب‌وکارهای خانگی به‌عنوان راهکاری مهم برای ایجاد اشتغال و درآمد در سراسر جهان محسوب می‌گردند. قابلیت انجام این نوع کسب‌وکار در (منزل) سبب ایجاد مزایای بسیاری برای شاغلین آن‌ها می‌شود. از جمله می‌توان به ایجاد توازن بین مسئولیت خانوادگی زنان و اشتغال آنان، حذف هزینه‌های مربوط به خرید، رهن اجاره کارگاه و ایاب‌وذهاب و ... اشاره کرد. برای ایجاد و توسعه مشاغل خانگی متناسب با هر استان و منطقه ضرورت دارد که در بررسی و شناسایی فعالیت های مشاغل خانگی، اولویت بندی مزیت‌های استانی در نظر گرفته شود. سپس با بررسی، استعدادسنجی و توانمندسازی متقاضیان مشاغل خانگی به ساماندهی و اتصال به بازار و پایدارسازی مشاغل خانگی پرداخت.

هدف گذاری کمی

➤ ایجاد فرصت های شغلی برای ۴۰ هزار نفر در قالب مشاغل خانگی

هدف گذاری کلی یا کیفی

➤ توسعه و پایدارسازی مشاغل خانگی

➤ تقویت بازار محصولات خانگی در رشته های مختلف

گروه هدف

➤ کلیه متقاضیان مشاغل خانگی به خصوص زنان

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا ساز و کار اجرایی

➤ تهیه و به روز رسانی شرح خدمات پیاده سازی دقیق الگوی توسعه مشاغل خانگی

➤ تعیین نهاد تسهیل گر و انعقاد قرارداد

➤ بررسی، شناسایی و اولویت بندی مزیت ها و اولویت های استانی در راستای الگوی توسعه مشاغل خانگی

➤ ساماندهی، استعدادسنجی و توانمند سازی متقاضیان در راستای الگوی توسعه مشاغل خانگی

➤ بررسی و اتصال به بازار و پایدار سازی مشاغل خانگی بر اساس الگوی توسعه مشاغل خانگی

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

➤ پایدار سازی از طریق توانمندسازی و اتصال متقاضیان به بازار

➤ توسعه مشاغل خانگی با توجه به ظرفیت های بالای اشتغالزای این مشاغل

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ مبلغ ۴۲۰ میلیارد ریال از محل تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

پهنه بندی استانی

جدول (۹):

ردیف	استان	پیش بینی تعداد متقاضیان	پیش بینی بودجه مورد نیاز (میلیارد ریال)
۱	آذربایجان شرقی	۱۲۸۳	۷,۷
۲	آذربایجان غربی	۴۸۰	۲,۹
۳	اردبیل	۱۶۰۰	۹,۶
۴	اصفهان	۱۶۰۰	۹,۶
۵	البرز	۱۲۳۴	۷,۴
۶	ایلام	۱۶۰۰	۹,۶
۷	بوشهر	۱۰۹۷	۶,۶
۸	تهران	۱۹۶۰	۱۱,۸
۹	چهارمحال و بختیاری	۱۲۵۷	۷,۵
۱۰	خراسان جنوبی	۸۴۶	۵,۱
۱۱	خراسان رضوی	۶۹۱	۴,۱
۱۲	خراسان شمالی	۷۶۰	۴,۶
۱۳	خوزستان	۲۱۷۱	۱۳,۰
۱۴	زنجان	۱۱۴۳	۶,۹
۱۵	سمنان	۹۱۴	۵,۵
۱۶	سیستان و بلوچستان	۱۵۵۴	۹,۳
۱۷	فارس	۱۶۰۰	۹,۶
۱۸	قزوین	۱۳۷۱	۸,۲
۱۹	قم	۱۱۴۳	۶,۹
۲۰	کردستان	۸۱۱	۴,۹
۲۱	کرمان	۱۳۷۱	۸,۲
۲۲	کرمانشاه	۱۰۵۷	۶,۳
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۱۶۰۰	۹,۶
۲۴	گلستان	۱۲۸۰	۷,۷
۲۵	گیلان	۴۸۳	۲,۹
۲۶	لرستان	۱۶۰۰	۹,۶

۲۷	مازندران	۱۶۰۰	۹,۶
۲۸	مرکزی	۱۲۳۴	۷,۴
۲۹	هرمزگان	۱۶۰۰	۹,۶
۳۰	همدان	۱۰۹۷	۶,۶
۳۱	یزد	۱۹۶۰	۱۱,۸
	جمع	۴۰۰۰۰	۲۴۰

۵-۵-۵- طرح توسعه اشتغال خرد گروه‌های خودیار

کسب و کارهای خرد و کوچک در مناطق مختلف کشور نیازمند توجه بیشتر در برنامه ریزی‌ها و سیاست گذاری‌ها می‌باشند. هر چند این نوع کسب و کارها، خرد و کوچک هستند ولی برای استمرار بخشی فعالیت‌ها و اشتغال آنها انجام مداخلات توسعه‌ای لازم مورد نیاز است. در این طرح، برای ارائه خدمات مالی خرد به گروه‌های هدف، پیوند مالی بین یک نهاد مالی رسمی با یک موسسه مالی غیررسمی محلی (مانند گروه خودیار) شکل می‌گیرد. مهم‌ترین اهداف طرح مذکور ارتقای توانمندی اقتصادی، ظرفیت سازی اجتماعی و نهادی، گسترش خدمات مالی خرد و بهبود وضعیت اشتغال و معیشت برای خانوارهای کم‌درآمد، زنان و جوانان در نقاط هدف می‌باشد.

هدف گذاری کمی

- شناسایی و تشکیل ۱,۰ هزار گروه خودیار جدید با میانگین ۱۵ نفر عضو در ۳۱ استان کشور.
- ایجاد بیش از ۶ هزار فرصت های شغلی جدید برای برخی از اعضای گروه و تسهیل گران آنها
- ادامه فعالیت‌های ظرفیت‌سازی برای ۴ هزار گروه موجود با میانگین ۱۵ نفر عضو؛

هدف گذاری کلی یا کیفی

- افزایش توسعه کسب و کارهای خرد و خانگی در مناطق روستایی و کم‌تر برخوردار
- توانمندسازی افراد و ایجاد و توسعه کسب و کارهای خرد و بهبود معیشت مناطق مورد نظر؛

گروه هدف

- افراد آسیب‌پذیر و کم درآمد در مناطق شهری و روستایی با رویکرد اشتغال زایی به ویژه جوانان و زنان؛

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازو کار اجرایی

- توافق میان وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و نهاد توسعه‌ای یا تسهیل گر برنامه.
- تعیین مناطق و شهرستان‌های هدف؛
- انتخاب مجریان محلی و معرفی مجریان محلی به شهرستان‌های هدف؛
- برگزاری دوره‌های توجیهی و آموزشی لازم برای دست اندرکاران مختلف برنامه؛

- ورود تسهیلگران به روستاها و آغاز تشکیل گروه‌های خودیار و انجام مداخلات لازم تا مدت سه سال؛
- تداوم و تکمیل مراحل برنامه؛
- بازدید و نظارت بر فرایند اجرایی طرح.

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

- پیش‌بینی بیش از ۷,۵ هزار فرصت شغلی برای دانش‌آموختگان دانشگاهی و یا سایر افراد بیکار در گروه‌های خودیار
- افزایش پایداری گروه‌های خودیار از طریق شبکه‌سازی و تجمع آن‌ها در نهادهای بزرگ‌تر
- کاهش هزینه‌های سرانه برای آموزش و ترویج مهارت‌های کسب و کار خرد
- ایجاد بستر مناسب برای هدایت و جذب بیمه‌های خرد برای گروه‌های هدف
- تقویت نهادهای روستایی و توسعه اجتماع محور
- کاهش خطر انحراف از هدف تسهیلات که معمولاً در پی استفاده از تسهیلات ارزان قیمت پیش می‌آید.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

هزینه ظرفیت‌سازی هر گروه خودیار به میزان ۱۰۰ میلیون ریال برای سه سال می‌باشد. به این صورت که سال‌های اول و دوم هر یک ۴۰ میلیون ریال و در سال سوم ۲۰ میلیون ریال. با احتساب تشکیل ۱۰۰۰ گروه در سال ۱۳۹۸ و ادامه فعالیت ۴ هزار گروه موجود؛ اعتبارات بودجه‌ای و با پیش‌بینی ۶ هزار نفر به مبلغ ۱۶۰ میلیارد ریال برآورد می‌گردد. همچنین با احتساب میانگین مبلغ تسهیلات برای هر گروه (۳۰۰ میلیون ریال) و ۵۰۰۰ گروه خودیار، تسهیلاتی به مبلغ ۱۵۰۰ میلیارد ریال مورد نیاز می‌باشد.

پهنه بندی استانی

جدول (۱۰):

تسهیلات مورد نیاز (میلیارد ریال)	اعتبار مورد نیاز (میلیارد ریال)	اشتغال (۱۰ درصد اعضا)	تعداد اعضا با میانگین ۱۵ نفر	تعداد گروه‌های خودیار تشکیل شده	استان
38.4	3.8	192	1920	128	آذربایجان شرقی
24	2.4	120	1200	80	آذربایجان غربی
32	3.2	160	1600	107	اردبیل
39.4	3.9	197	1970	131	اصفهان
30	3.0	150	1500	100	البرز
90	9.0	450	4500	300	ایلام
30	3.0	150	1500	100	بوشهر

30	3.0	150	1500	100	تهران
95	9.5	475	4750	317	چهارمحال و بختیاری
30	3.0	150	1500	100	خراسان جنوبی
49.2	4.9	246	2460	164	خراسان رضوی
30	3.0	150	1500	100	خراسان شمالی
30	3.0	150	1500	100	خوزستان
10	1.0	50	500	33	زنجان
28	2.8	140	1400	93	سمنان
44	4.4	220	2200	147	سیستان و بلوچستان
48	4.8	240	2400	160	فارس
30	3.0	150	1500	100	قزوین
30	3.0	150	1500	100	قم
85	8.5	425	4250	283	کردستان
30	3.0	150	1500	100	کرمان
36	3.6	180	1800	120	کرمانشاه
30	3.0	150	1500	100	کهگیلویه و بویراحمد
30	3.0	150	1500	100	گلستان
49	4.9	245	2450	163	گیلان
30	3.0	150	1500	100	لرستان
52	5.2	260	2600	173	مازندران
30	3.0	150	1500	100	مرکزی
30	3.0	150	1500	100	هرمزگان
30	3.0	150	1500	100	همدان
30	3.0	150	1500	100	یزد
1200	120	6000	60000	4000	کل کشور

۵-۵-۶- طرح اشتغال عمومی

با توجه به وقوع سیل‌های اخیر (فروردین ۱۳۹۸) در برخی از استان‌های کشور و ضرورت مداخله دولت در راستای کاهش اثرات و پیامدهای منفی ناشی از این پدیده، اجرای طرح اشتغال عمومی به‌عنوان یکی از راهکارهای موثر در جهت هدایت فعالیت‌های

عمومی و عام المنفعه ضمن کمک و یاری به آسیب دیدگان در جهت ایجاد اشتغال در کوتاه مدت، ضروری می‌باشد. این طرح برای اجرای پروژه‌های اشتغال در دوران رکود اقتصادی و همچنین به هنگام بروز بلایای طبیعی تنظیم می‌شود و با اجرای پروژه‌های عام المنفعه در زمینه‌هایی نظیر مقابله با آسیب‌های اجتماعی، حفظ و ارتقای کیفیت محیط زیست، تکمیل زیرساخت‌ها، گسترش ارایه خدمات اجتماعی، حمایت از گروه‌های فاقد درآمد یا کم درآمد، و ارتقای سطح مهارت جوانان را مورد هدف قرار می‌دهد و با ایجاد اشتغال موقت، مانع از گسترش آسیب‌های فردی و اجتماعی ناشی از بیکاری می‌گردد.

هدف گذاری کمی

➤ ایجاد حداقل ۳۶,۷ هزار فرصت های شغلی برای بیکاران و شاغلین بیکار شده مناطق سیل زده

هدف گذاری کلی یا کیفی

- تامین اشتغال موقت؛
- کاهش و ترمیم آسیب‌های ناشی از سیل؛
- توسعه زیرساخت‌ها؛
- ارائه خدمات اجتماعی و استفاده از ظرفیت‌های جوامع محلی و مدنی؛
- افزایش تقاضای کل و ایجاد انگیزه برای بخش خصوصی جهت افزایش سرمایه گذاری، تولید و اشتغال.

گروه هدف

➤ کلیه افراد بیکار و شاغل بیکار شده ساکن در مناطق سیل زده

فعالیت های پیش‌بینی شده و یا سازو کار اجرایی

➤ تهیه شیوه نامه حمایت از اشتغال عمومی در مناطق سیل زده با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور و دستگاه‌های اجرایی مرتبط؛

- برآورد میزان به‌کارگیری افراد بیکار و شاغل بیکار شده در مناطق سیل زده و هزینه تامین منابع آن
- شناسایی اولویت‌ها و نیازهای منطقه توسط دستگاه اجرایی مربوطه و یا ستاد بحران استان
- تصویب عناوین فعالیت‌های اشتغال عمومی براساس زمینه‌های مرتبط با طرح در کارگروه اشتغال استان
- تعریف اقدامات ذیل هر یک از فعالیت‌های اولویت‌دار در قالب پروژه و اطلاع رسانی جهت واگذاری پروژه به مجریان
- عقد قرارداد بین کارفرما و مجریان پروژه واجد شرایط؛
- اعمال نظارت فنی بر حسن اجرای پروژه‌ها از سوی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط
- اعمال نظارت بر اشتغال‌زایی طرح از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

- ایجاد ۳۶,۷ هزار فرصت شغلی موقت و یا پایدار در مناطق سیل زده؛
- بهبود نسبی وضعیت درآمدی و رفاه خانوارهای آسیب دیده ناشی از سیل؛
- بهبود و یا توسعه زیرساخت‌های آسیب دیده در مناطق سیل زده؛
- استمرار ارائه خدمات اجتماعی و استفاده از ظرفیت‌های جوامع محلی و مدنی؛

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

- بالغ بر ۱۳۶۴ میلیارد ریال از محل تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور و یا سایر منابع و یا کمک های اعطایی

پهنه بندی استانی

جدول (۱۱): طرح اشتغال عمومی در مناطق ۸ استان ناشی از سیل فروردین سال ۱۳۹۸

اشتغال عمومی		استان	ردیف
تعداد	مبلغ (میلیارد ریال)		
4613	171	گلستان	1
1052	39	مازندران	2
7712	286	لرستان	3
15275	567	خوزستان	4
297	11	ایلام	5
4705	175	کرمانشاه	6
1616	60	کهگیلویه و بویراحمد	7
1475	55	چهارمحال و بختیاری	8
۳۶۷۴۵	۱۳۶۴	جمع کل	

۵-۶- برنامه‌های ساماندهی و تثبیت اشتغال موجود

۵-۶-۱- راهبری حمایت از بنگاه‌های مشکل‌دار جهت حفظ اشتغال

پیگیری و حل و فصل، مشکلات بنگاه‌های اقتصادی در جهت صیانت از نیروی کار و تثبیت اشتغال و پایداری تولید و حفظ حیات اقتصادی بنگاه‌ها امری حیاتی برای اقتصاد کشور می‌باشد. همچنین این موضوع از اولویت‌های کارگروه‌های تسهیل و رفع موانع تولید استان‌های کشور و کارگروه ملی به شمار می‌رود. برای صیانت از نیروی کار، کارفرمایان، کار آفرینان و سرمایه‌گذاران و حفظ حیات بنگاه‌های اقتصادی و پایداری تولید و تثبیت اشتغال رسیدگی حل و فصل مشکلات بنگاه‌های اقتصادی مشکل‌دار ضروری است.

هدف گذاری کمی

- پیش‌بینی حمایت از ۱۶۷۸ بنگاه اقتصادی با تعداد ۳۱۵ هزار کارگران شاغل در سال ۱۳۹۸

هدف گذاری کلی یا کیفی

- حفظ و صیانت از نیروی کار و تثبیت اشتغال موجود
- مساعدت در تداوم و استمرار حیات اقتصادی بنگاه‌ها و پیش‌گیری از واکنش‌های کارگری

گروه هدف

- کلیه بنگاه‌های اقتصادی مشکل دار و یا بحرانی و نیروی کار ذیل آن‌ها در کشور؛

فعالیت های پیش‌بینی شده و یا سازو کار اجرایی

- شناسایی واحدهای اقتصادی مشکل دار در سطح استان‌ها؛
- ثبت واحدهای اقتصادی مشکل دار در سطح استان‌ها در سامانه مربوطه؛
- طبقه بندی مشکلات واحدهای اقتصادی و نحوه حمایت‌های احتمالی برای آنها؛
- پیش‌بینی برنامه حمایتی و نهادی و آموزشی و... بنگاه‌های اقتصادی مشکل دار؛
- پیگیری تأمین اعتبار برای کمک‌های بلاعوض، تسهیلات بانکی، استمهال، اصلاح رویه‌ها و مدیریت‌ها و پرداخت حقوق معوق کارگران بنگاه‌های مشکل دار.

- پرداخت ۳۰ درصد هزینه های دستمزد کارگران برخی از بنگاه های مشکل دار به مدت یک سال در صورت حفظ و نگه داشت نیروی کار موجود به تشخیص کمیته صیانت از اشتغال

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

- حفظ و صیانت از حداقل ۳۱۵ هزار نیروی کار و تثبیت اشتغال و جلوگیری از بیکاری کارگران و یا تعطیلی کارخانه.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

- پیش‌بینی اعتبار به مبلغ ۳۲۴۰ میلیارد ریال در بودجه سنواتی سال ۱۳۹۸ حسب تشخیص استان و کمیته صیانت از اشتغال و واحدهای اقتصادی در وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی

پهنه بندی استانی

جدول (۱۲):

ردیف	نام استان	تعداد بنگاه‌های مشکل دار	تعداد کارگران بنگاه‌های مشکل دار	تعداد شاغلین تحت حمایت	منابع اعتباری مورد نیاز (میلیارد ریال)
1	آذربایجان شرقی	55	7193	1370	74.0
2	آذربایجان غربی	16	473	90	4.9
3	اردبیل	84	8400	1600	86.4
4	اصفهان	315	115500	22000	1188.0

9.7	180	945	21	البرز	5
2.9	54	284	26	ایلام	6
3.8	70	368	21	بوشهر	7
1134.0	21000	110250	263	تهران	8
13.0	240	1260	46	چهارمحال و بختیاری	9
44.8	830	4358	45	خراسان جنوبی	10
75.6	1400	7350	89	خراسان رضوی	11
32.4	600	3150	26	خراسان شمالی	12
75.6	1400	7350	54	خوزستان	13
5.4	100	525	21	زنجان	14
22.7	420	2205	42	سمنان	15
10.8	200	1050	32	سیستان و بلوچستان	16
55.1	1020	5355	63	فارس	17
23.8	440	2310	24	قزوین	18
4.9	90	473	16	قم	19
32.4	600	3150	68	کردستان	20
10.8	200	1050	32	کرمان	21
21.6	400	2100	32	کرمانشاه	22
11.9	220	1155	26	کهگیلویه و بویر احمد	23
16.2	300	1575	32	گلستان	24
43.2	800	4200	32	گیلان	25
41.1	762	4000	35	لرستان	26
6.2	114	599	19	مازندران	27
118.8	2200	11550	53	مرکزی	28
16.2	300	1575	37	هرمزگان	29
16.2	300	1575	16	همدان	30
37.8	700	3675	37	یزد	31
۳۲۴۰	۶۰۰۰۰	315003	1678	کل کشور	

۵-۶-۳- طرح بیمه بیکاری مناطق سیل زده

این طرح برای کلیه کارگران و کارفرمایان در مناطق سیل زده اعم از کسانی که قبلاً بیمه نشده‌اند امکان استفاده از بیمه بیکاری فراهم آمده است و همچنین همه کارگران بیمه پرداز مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی که در اثر سیل، بنگاه‌های اقتصادی و کارگاه‌های آنها آسیب دیده، تا بازسازی و رفع مشکل و بازگشایی کارگاه به میزان سابقه پرداخت حق بیمه، تحت پوشش دریافت مقرری بیمه بیکاری قرار می‌گیرند.

هدف گذاری کمی

➤ پیش بینی حداقل ۳۳,۶ هزار نفر کارگر شاغل فاقد بیمه (صنوف) اعم از کارگر یا کارفرما حمایت شده در سال ۱۳۹۸

هدف گذاری کلی یا کیفی

➤ پوشش حمایتی موقتی تأمین اجتماعی برای حفظ حداقل معیشتی و درآمدی کارگر شاغل فاقد بیمه (صنوف) حادثه دیده در مناطق سیل زده

➤ برقراری موقتی بیمه بیکاری و امکان برگشت آنها به محیط کار قبلی و یا جدید

گروه هدف

➤ کلیه کارگران و کارفرمایان فاقد بیمه استان های سیل زده

فعالیت های پیش بینی شده و یا سازو کار اجرایی

➤ طرح مذکور مشمول کارگران و یا کارفرمایانی است که بنابه دلایلی حق بیمه را به تأمین اجتماعی پرداخت نکرده اند که بیشتر صنوف را شامل می شود. هدف اصلی حمایت از این افراد به صورت موقت می باشد.

خروجی یا دستاوردهای مورد انتظار

➤ حمایت از کارگران و کارفرمایانی که فاقد بیمه می باشند.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ منابع لازم ۱۲۱۰ میلیارد ریال جهت اجرای این مصوبه از محل ردیف تبصره های مربوط از سوی دولت تأمین، تخصیص و پرداخت می شود.

پهنه بندی استانی

جدول (۱۳):

ردیف	استان	پرداخت مقرری بیکاری (غیر رسمی)	
		تعداد	مبلغ (میلیارد ریال)
1	گلستان	4452	160
2	مازندران	992	36
3	لرستان	7880	284
4	خوزستان	13130	473
5	ایلام	275	10
6	کرمانشاه	3948	142
7	کهگیلویه و بویراحمد	1669	60
8	چهارمحال و بختیاری	1275	46
	جمع کل	۳۳۶۲۰	۱۲۱۰

۵-۷- طرح‌های استفاده از فرصت‌های خارجی

۵-۷-۳- جایگزینی نیروی آماده بکار ایرانی بجای نیروی کار خارجی

توسعه منابع انسانی توأم با ارائه آموزش‌های علمی، از طریق انتقال مهارت و مهارت آموزی در حین کار، صورت می‌گیرد. با توجه به حضور بنگاه‌های اقتصادی خارجی در کشور و تعاملات بین آنها و واحدهای اقتصادی داخلی و همچنین تبادل تجربیات میان نیروی انسانی، استفاده از ظرفیت واحدهای خارجی برای نیروی کار داخلی نیز یک فرصت تلقی می‌شود که در چارچوب مقررات جاری کشور ایران صورت می‌گیرد. در طرح جایگزینی نیروی آماده بکار ایرانی بجای نیروی کار خارجی، سعی بر آنست تا ضمن اشاره به نقش انتقال مهارت و فن‌آوری در اشتغال پایدار و توسعه فضای کسب و کار، با یک نگاه ویژه به استفاده از فرصت ۰۰۰ میلیارد ریال در قالب کمک‌های بلاعوض‌های محیطی و ظرفیت‌های موجود و بهره‌گیری از دانش و مهارت متخصصین خارجی، توان نیروی آماده بکار را در سطح بین‌المللی ارتقاء دهد.

هدف‌گذاری کمی

➤ فراهم‌سازی ۲۱ هزار فرصت شغلی جدید در ۳۱ استان کشور

هدف‌گذاری کلی یا کیفی

- انتقال مهارت و تکنولوژی توسط متخصصین خارجی با هدف توسعه فضای کسب‌وکار؛
- توانمندسازی نیروی آماده به کار ایرانی؛
- بومی‌سازی مشاغل؛
- حمایت از کسب‌وکارهای نوپا از طریق انتقال مهارت و فن‌آوری.

گروه هدف

➤ تمامی نیروی کار جویای کار و آماده به کار ایرانی در ۳۱ استان

فعالیت‌های پیش‌بینی شده یا سازوکار مربوطه

- رصد برنامه‌های آموزشی شرکت‌ها و موسسات دارای نیروی متخصص خارجی؛
- تعامل با شرکت‌های نوپا (استارت‌آپ‌ها) و حمایت از آنها با هدف ایجاد اشتغال مولد؛
- برگزاری جلسات تخصصی با سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور؛
- مهارت‌آموزی و انتقال مهارت، اولویت اصلی هیات فنی در تصمیم‌گیری‌های تخصصی اشتغال اتباع خارجی؛
- نظارت بر عملکرد شرکت‌ها در زمینه انتقال مهارت و مهارت آموزی به نیروی کار ایرانی.

خروجی یا دستاوردهای مورد نیاز

➤ ایجاد ۲۱ هزار فرصت شغلی جدید برای نیروی کار ایرانی؛

- استاندارد سازی مشاغل؛
- توانمندسازی نیروی آماده به کار؛
- افزایش اثربخشی و کارایی نیروی کار.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

پهنه بندی استانی

جدول (۱۴):

تعداد نیروی کار ایرانی جایگزین شده نیروی کار خارجی		
ردیف	نام استان	هدف کمی
۱	آذربایجان شرقی	نفر
۲	آذربایجان غربی	نفر
۳	اردبیل	۱۵
۴	اصفهان	۱۱۰۰
۵	البرز	۶۰۰
۶	ایلام	۲
۷	بوشهر	۷۵
۸	تهران	۶۳۵۰
۹	چهارمحال و بختیاری	۱۰
۱۰	خراسان جنوبی	۶۰
۱۱	خراسان رضوی	۸۵۰
۱۲	خراسان شمالی	۱۷
۱۳	خوزستان	۱۸۰
۱۴	زنجان	۵۵
۱۵	سمنان	۲۸۰
۱۶	سیستان و بلوچستان	۲۰۰
۱۷	فارس	۴۰۶۰
۱۸	قزوین	۱۲۵۰
۱۹	قم	۱۰۵۰
۲۰	کردستان	۱۵
۲۱	کرمان	۱۵۵۰
۲۲	کرمانشاه	۸
۲۳	کهگیلویه و بویر احمد	۴۵
۲۴	گلستان	۱۳۰

۲۵	گیلان	۲۵
۶۰	لرستان	۲۶
۷۵	مازندران	۲۷
۵۸۰	مرکزی	۲۸
۳۱۰	هرمزگان	۲۹
۱۲	همدان	۳۰
۴۰۰	یزد	۳۱
۱۵۱۱	اداره کل اشتغال اتباع خارجی	۳۲
۲۱۰۰۰	جمع کل	

۵-۷-۴- ساماندهی و اعزام نیروی کار به خارج از کشور

استفاده از ظرفیت فرصت‌های خالی بازار کار کشورهای خارجی یکی از راه‌هایی است که کشورها برای مقابله با پدیده بیکاری، اقدام به صدور نیروی کار به خارج از کشور می‌نمایند. به‌طوری‌که با اعزام نیروی کار مازاد به کشورهای جهان نه‌تنها تشدید بحران بیکاری تعدیل خواهد شد بلکه از درآمد ارزی آن بهره‌مند می‌شوند. طرح اعزام نیروی کار به خارج از کشور مستلزم تهیه نقشه جامع بازار کار جهانی و فرصت‌های بالقوه اشتغال، ارائه آموزش‌های مهارتی جهت آمادگی در بازار کار جهانی و سازماندهی و ایجاد نظام شناسایی برای اعزام نیروی کار به خارج می‌باشد. بدیهی است در راستای آن، به‌روزرسانی اطلاعات مدیران کارایی‌های خارجی در زمینه اعزام با برگزاری دوره آموزشی همچنین ایجاد بستر مناسب جهت تسهیل در اعزام نیروی کار ایرانی با راه‌اندازی دفاتر هدایت و حمایت از نیروی کار ایرانی در خارج از کشور ضروری است. امروزه دفاتر کاریابی و مؤسسات مشاوره شغلی به‌عنوان بنگاه‌های جستجوگر شغل در کشورهای مختلف فعالیت دارند شناسایی بازارهای هدف شغلی و تسهیل اعزام نیروی کار ایرانی به خارج از جمله وظایف و مأموریت‌های پیش‌بینی شده برای مراکز مذکور می‌باشد.

هدف‌گذاری کمی

➤ فراهم سازی ۸ هزار فرصت شغلی جدید در خارج از کشور در قالب صدور و یا تمدید گواهی‌نامه شغلی

هدف‌گذاری کلی یا کیفی

- استفاده از ظرفیت فرصت‌های شغلی در خارج از کشور برای بکارگیری و جذب نیروی ایرانی؛
- افزایش سطح درآمد نیروی کار ایرانی در خارج از کشور و ورود ارز به کشور؛
- ارائه آموزش‌های مهارتی و کاربردی برای نیروی کار ایرانی جهت آمادگی در بازار کار جهانی؛
- ایجاد بستر مناسب جهت تسهیل در اعزام نیروی کار ایرانی با راه‌اندازی دفاتر هدایت و حمایت از نیروی کار ایرانی در خارج از کشور.

گروه هدف

➤ کارجویان واجد شرایط و متقاضی کار در خارج از کشور

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازوکار مربوطه

- تهیه نقشه جامع بازار کار جهانی و فرصت‌های بالقوه اشتغال؛
- انعقاد تفاهم نامه با کشورهای پذیرنده نیرو برای اعزام نیروی کار؛
- ارائه آموزش‌های مهارتی (سخت افزاری و نرم افزاری) جهت آمادگی در بازار کار جهانی؛
- صدور گواهینامه شغلی برای ایرانیان شاغل در خارج از کشور؛
- آموزش توانمندسازی مدیران دفاتر مشاوره شغلی غیردولتی خارجی؛
- ساماندهی و راه‌اندازی دفاتر هدایت و حمایت از نیروی کار ایرانی در خارج از کشور؛
- ایجاد نظام شناسایی برای اعزام نیروی کار داخلی به خارج از کشور؛
- شناسایی بازارهای هدف شغلی و تسهیل اعزام نیروی کار ایرانی به خارج؛

خروجی یا دستاوردهای مورد نیاز

➤ ایجاد ۸ هزار فرصت شغلی جدید در خارج از کشور برای نیروی کار ایرانی

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

➤ منابع مالی از بودجه عمومی بالغ بر ۳۲ میلیارد ریال از محل بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

پهنه بندی استانی

➤ این طرح در سراسر کشور با توجه به نیروی کار موجود در هر استان و ظرفیت‌های کارایی‌های خارج از کشور توزیع خواهد شد.

۵-۸- نهادسازی و اطلاعات بازار کار

۷-۸-۱- سامانه ملی اطلاعات شغلی ایرانیان

با توجه به وضعیت خاص بازار کار در ایران و نرخ بیکاری بالا همچنین افزایش اشتغال غیررسمی در کشور وجود سامانه‌ای که بتواند اطلاعات شغلی افراد را رصد نماید بسیار حائز اهمیت می‌باشد. هدف از سامانه ملی اطلاعات شغلی ایرانیان، بهبود نظام اطلاعات بازار کار و شاغلین کشور از طریق تشکیل بانک اطلاعاتی مشاغل در ایران، به‌منظور سازماندهی به نظام اطلاعاتی شغلی و کمک به روند استاندارد سازی مشاغل می‌باشد. از سویی در سامانه مذکور می‌توان به پیش‌بینی نیازها و فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌رو کشور در حوزه اشتغال، شناخت و عرضه مشاغل نو و .. پرداخت. سامانه اطلاعات بازار کار با ارائه کد شغلی به هر فرد شاغل باعث می‌شود که سیاستگذاران و برنامه‌ریزان بتوانند برای افراد بیکار برنامه‌ریزی صحیح را فراهم آورد. همچنین این سامانه می‌تواند منبع خوبی برای اطلاعات شغلی در سطح ملی باشد.

هدف‌گذاری کمی

- تشکیل بانک اطلاعات اشتغال ایرانیان همراه با تخصیص شناسه شغلی کدگذاری مشاغل

هدف‌گذاری کلی یا کیفی

- ساماندهی به نظام اطلاعات شغلی کشور؛
- کمک به روند استاندارد سازی مشاغل؛
- شناخت و عرضه مشاغل نو و ارائه اطلاعات شغلی مناسب جهت استفاده افراد در مرحله ورود به بازار کار؛
- شناسایی دقیق بیکاران و شاغلان کشور؛
- پیش بینی نیازها، فرصت‌ها و تهدیدهای آینده کشور در حوزه اشتغال.

گروه هدف

- کلیه شاغلین و بیکاران در قالب جمعیت فعال کشور

فعالیت‌های پیش‌بینی شده و یا سازوکار مربوطه

- برگزاری مناقصه جهت انتخاب شرکت پیمانکار؛
- طراحی سامانه ملی اطلاعات شغلی ایرانیان؛
- رصد و پایش و به روز رسانی مستمر سامانه؛
- تشکیل کمیته راهبری.

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

- ۱۲۰ میلیارد ریال از محل تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

دستاوردهای مورد نیاز

- تدوین بانک اطلاعات مشاغل ایران؛
- شناسایی دقیق بیکاران و شاغلان کشور؛
- شناخت و عرضه مشاغل نو در بازار کار؛
- استاندارد سازی مشاغل؛
- ارائه اطلاعات به حوزه آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت آموزی؛
- تهیه و تدوین نظام جامع کدگذاری مشاغل استاندارد؛
- تخصیص شناسه شغلی به افراد در سن کار کشور.

پهنه بندی استانی

- به صورت متمرکز توسط ستاد انجام می پذیرد.

۸- نظام پایش و ارزیابی

به منظور ارتقای اثربخشی طرح‌های اشتغال‌زا، مشخص شدن میزان کارایی و نتایج طرح‌های اجرایی و همچنین ارتقاء صحت اجرا و اجتناب از بروز خطا و انحراف الگوی ارزیابی، پایش و ارزشیابی استاندارد برای این برنامه با انجام اقداماتی قبل، حین و پس از اجرای برنامه از جمله تهیه سیستم اطلاعات مدیریت، بازرسی‌های فنی/عملیاتی، بررسی پیامدها و نتایج و... طراحی و تدوین خواهد شد.

با اجرای طرح‌ها و برنامه‌های اشتغال‌زا، انتظار بر این است که کارکرد و وظایف استان‌ها در کنار همکاری در اجرای برنامه یاد شده به سمت اقدامات نظارتی (پایش و ارزیابی و ...) نیز هدایت شود. در این راستا، این وزارتخانه با همکاری دستگاه‌های اجرایی و بر اساس اهداف عالی شورای عالی اشتغال، اقدام به تنظیم چارچوب نظارت عملیاتی و کنترل برنامه‌ها و طرح‌های اشتغال و کارآفرینی در سطح استان‌ها می‌نماید.

اهداف

- شفافیت و پاسخ‌گویی در قبال جامعه و رفع ابهامات؛
 - مشخص شدن میزان کارایی و نتایج اجرای برنامه و ارتقای اثربخشی آن؛
 - ارتقای صحت اجرا و جلوگیری از بروز خطا و انحراف؛
 - هدایت صحیح منابع مالی اختصاص یافته در راستای توسعه اشتغال؛
 - بازنگری در رویه‌ها و فرآیندها براساس نظارت و کنترل‌های صورت گرفته؛
 - استفاده از سازوکار تشویقی و تنبیهی مجریان در سطح استان‌ها براساس نتایج نظارت، ارزیابی‌های به‌عمل آمده؛
- منظور از نظارت بر طرح‌های موضوع این برنامه بازدید، بررسی، مطابقت، تصمیم‌گیری، رفع اشکال، اصلاح و بهبود اندازه‌گیری و کنترل کمی و کیفی کلیه طرح‌ها به تفکیک مراحل اصلی ذیل می‌باشد:

- نظارت قبل از شروع طرح‌ها/ برنامه‌ها
- نظارت حین اجرای طرح‌ها/ برنامه‌ها
- نظارت بعد از اجرای طرح‌ها/ برنامه‌ها

منابع مالی مورد نیاز و محل تأمین آن

- ۲۰۰ میلیارد ریال از محل تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور
- حداکثر به میزان یک صدم (۰,۰۱) از محل از محل ماده ۱ قانون حمایت از ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری

۹- الزامات اجرای برنامه‌های اشتغال‌زا در سال ۱۳۹۸

- ایجاد فرماندهی واحد برای مدیریت، راهبری و هماهنگی برنامه‌ها و طرح‌های اشتغال با هدف تحرک بخشی، هماهنگی شفافیت و پاسخ‌گویی؛
- همکاری دستگاه‌های اجرایی، شبکه بانکی و صندوق توسعه ملی در اجرا و تامین منابع تسهیلاتی مورد نیاز رسته‌های منتخب؛
- پیگیری دستگاه‌های اجرایی برای انجام مداخلاتی نهادی و سیاستی مورد نیاز رسته‌های منتخب و برنامه‌های فعال بازار کار در سطح استان‌ها؛
- تامین منابع عمومی از سوی دولت با توجه به لحاظ شدن محدودیت‌های منابع درآمدی دولت؛
- تقویت نظارت بر اجرای طرح‌ها و پروژه‌های رسته‌های منتخب و سایر طرح‌های اشتغال‌زا توسط دستگاه‌های اجرایی و کمیته‌های نظارتی استان‌ها؛